

2007 birželio 15
Nr. 11

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Bažnyčia Lietuvoje

Šv. Teresėlės relikvijų kelionė	2
Konferencija apie mokymo įstaigų dalyvavimą Katalikų Bažnyčios misijoje	8
Bažnytinio paveldo muziejaus paroda	9
Šiaulių vyskupijos dešimtmečiui artėjant	10
Tarptautinis jaunimo festivalis Pažaislyje	11
Paminėta kunigystės sukaktis	12

Homilijos

JĖZUS IR ELIJAS 13 eilinis sekmadienis (C)	13
IŠLYDĖJIMAS Į MISIJAS 14 eilinis sekmadienis (C)	14

Bažnyčios dokumentai

Tarptautinė teologijos komisija IŠGANYMO VILTIS BE KRIKŠTO MIRUSIEMS KŪDIKIAMS	14
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Keturi nauji šventieji	26
Benediktas XVI: nuolankiai priimti Bažnyčios silpnybes	27
Kardinolas Bertone pabrėžė, jog paskelbtos visos Fatimos paslaptys	28

Šv. Teresėlės relikvijų kelionė

Vilniaus arkivyskupija

Arkikatedra bazilika, Bernardinų bažnyčia, Šv. Jono Teologo vienuolynas

Gegužės 19 d. rytą relikvijas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje pagerbė ligoniai. Vakare nuo 18 val. katechezę šeimoms vedė arkikatedros administratorius kun. R. Doveika. Vilniaus arkivyskupijos šeimos centras pasirūpino, kad šeimoms, pamiršusioms ar negirdėjusioms paraginimo atnešti Teresėlei rožę kaip pamaldumo praktikos ženklą, būtų dalijamos rožės. Tad visos šeimos, išsirikiavusios procesijoje prie relikvijų, galėjo parsinešti šį simbolį į savo namus. Katedros prieigose, specialiai įrengtoje palapinėje, dvi dienas buvo rodomas filmas apie šventąją ir karmelitiškąjį pamaldumą.

Gegužės 21–22 d. šv. Teresėlė buvo lankoma Bernardinų parapijos tikinčiųjų. Šv. Pranciškaus Asyžiečio (bernardinų) bažnyčioje broliai pranciškoniai vedė katechezes vaikams ir suaugusiesiems „Kaip atrasiu šventumo kelią?“. Primindami Teresėlės pašaukimo kelią, jie kvietė ieškoti savojo. Vaikus iš įvairių Vilniaus mokyklų atlydėjo jų klasės auklėtojai ar tikybos mokytojai. Kun. Arūnas Peškaitis pamokslu metu apibūdino šventąją kaip kuklią, bet drąsią merginą, priminė Editos Piaf išgydymo užtariant Teresėlei istoriją. Regėjimą beveik praradusią Editą priglaidusios prostitutės nusivežė pas šventąją ir prašė mergaitės sveikatos. Jis taip pat priminė ir didžiųjų Bažnyčios teologų dvejones ir pasipiktinimą, kai šventoji buvo paskelbta Bažnyčios mokytoja. Prie relikvijų rikiavosi ir pamaldžiai jas pagerbė žinomi visuomenės ir šou verslo žmonės, maldininkų netrūko ir naktinėje adoracijoje.

Dvi dienas šv. Teresėlė svečiavosi Vilniaus šv. Jono Teologo vienuolyne. Čia surengtas Gailestingumo vakaras, maldininkai kartu su vienuoliais dalyvavo naktinėje adoracijoje. Katechezę, nušviečiančią šventosios tikėjimo ir pašaukimo kelią, vedė t. Kūdikėlio Jėzaus Pranciškus Nekrošius. Po to bendruomenės jaunimas parodė spektaklį apie šventosios šeimą, jos pašaukimą ir karmelitiškąjį pamaldumą.

Įkalinimo įstaigos, ligoninės

Gegužės 24 d. rytą šv. Teresėlė aplankė tuos, kurie patys yra įkalinti savo nusikaltimų ir laisvėje negalėtų su ja susitikti. Vilniaus Lukiškių tardymo izoliatoriuje-kalėjime programą parengė psichologinės tarnybos vadovas Tadas Astrauskas ir kapelionas kun. Kęstutis Masevičius. Netilpus relikvijoriui pro duris, kalėjimo vadovybei teko keisti numatytą tvarką, ir nuteistieji buvo vedami iš savo kamerų po vieną prie šventosios relikvijų. Tokia galimybė buvo sudaryta net iki gyvos galvos nuteistiems kaliniams. Daugumas jų ja pasinaudojo. Vilniaus 2-ieji pataisos namai sutiko relikvijas gausesniu būriu. Programą, padedamas arkivyskupijos jaunimo, giedojusio giesmes, parengė kapelionas, Šv. Jono Teologo vienuolyno t. Jonas Savickas FJ vedė katechezę, o šv. Mišias aukėjo Vilniaus arkivyskupijos kancleris kun. R. Doveika. Jose dalyvavo apie 100 nuteistųjų ir gausiai susirinkęs Pataisos namų personalas: indų plovėjos, valytojos, tarnautojai ir kt.

Tos pačios dienos popietę šv. Teresėlė atkeliavo į Santariškių klinikas. Relikvijų pagerbimo programą parengė kapelionas kun. Jan Stanislav Ulickij. Pamaldose dalyvavo daug gydytojų, slaugytojų, ligoninės administracijos darbuotojai, taip pat čia besigydantieji. Maldos, giesmės, liudijimai ir šventosios gyvenimo istorija buvo transliuojama per vietinį radiją, tad ligoniai galėjo klausyti savo palatose ir prašyti Teresėlės užtarimo. Eisenoje nuo Klinikų relikvijos Karo akademijos garbės sargybos buvo palydėtos į Onkologijos centrą. Kapeliono kun. S. Grigo rūpesčiu visi ligoniai turėjo po rožę, tad per visus septynis aukštus keliavusios relikvijos pasiekė ir

Šventimai ir paskyrimai Telšių vyskupijoje

Birželio 3 d. kunigais įšventinti diak. **Ramūnas Norkus**, diak. **Karolis Petravičius** ir diak. **Romas Starkutis**. Gegužės 26 d. diakonais įšventinti **Tomas Kaulius** ir **Robert Romanovski**.

Klier. **Viktoras Dirvonskis** paskirtas Telšių vyskupijos kurijos sekretoriumi.

Diak. **Robert Romanovski** paskirtas pastoraciniam darbui į Palangos parapiją.

Diak. **Tomas Kaulius** paskirtas pastoraciniam darbui į Šilutės parapiją.

Kun. **Karolis Petravičius** paskirtas Telšių vyskupijos kurijos sekretoriumi.

Kun. **Ramūnas Norkus** paskirtas Telšių vyskupijos kurijos sekretoriumi.

Kun. **Romas Starkutis** paskirtas Palangos parapijos vikaru.

G. kan. **Vytautas Petrauskas** atleistas iš Klykolių parapijos klebono pareigų ir paliktas Naujosios Akmenės parapijos klebonu.

Kun. **Jonas Jucys** atleistas iš Kivylių parapijos klebono pareigų ir paliktas Kruopių parapijos klebonu.

Kun. **Kęstutis Balčiūnas** atleistas iš Mažeikių šv. Pranciškaus Asyžiečio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Akmenės parapijos vikaru bei aptarnauti Klykolių ir Kivylių parapijas.

-T-

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Birželio 6 d. įvyko eilinis Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas. Jo pradžioje buvo pristatyti ir pasveikinti septyni diakonai, sėkmingai baigę studijas Vilniaus kunigų seminarijoje ir netrukus pradėsiantys sielovadines tarnystes parapijose, paskelbtos būsimos diakonų darbo vietos. Du arkivyskupijos kunigai – Valdemar Lisovski ir Andžėjus Bogdevičius – nuo rudens išvyksta studijuoti į Italiją. Taip pat pranešta, kad vyriausias vyskupijos kunigas – prel. J. Obremskis birželio 12 d. švęs 75 m. kunigystės jubiliejų. Visi kunigai pakviesti į šventę Maišiagaloje.

Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro darbuotojai dar kartą prašė kunigus paraginti savo parapijų jaunimą registruotis ir dalyvauti Lietuvos jaunimo dienose. Kol kas užsiregistravusiųjų iš Vilniaus arkivyskupijos yra gana mažai. Norintys dalyvauti šioje jaunimo šventėje turi iki birželio 15 d. užsiregistruoti savo vyskupijos Jaunimo centre. Jaunimo centras taip pat pristatė katalikiškų ir krikščioniškų vasaros stovyklų sąrašą. Ypač kvietė Mišių patarnautojus registruotis į rugpjūčio 3–7 d. Guopstuose (Trakų raj.) vyksiančią jiems skirtą stovyklą.

Susirinkimui pirmininkavęs kard. A. Bačkis ragino kunigus liturgijoje nebe-naudojamas senas knygas, arnotus ir pan. dalykus saugoti, jokiū būdu jų neišmesti, o verčiau perduoti Bažnytinio paveldo muziejui. Buvo pristatytas neseniai išleistas šio muziejaus katalogas. Kunigai pakviesti aplankyti parodą.

Kunigai informuoti, kad vietoj skelbtų rekolekcijų birželio mėn. numatytos rekolekcijos rugpjūčio pabaigoje. Taip pat buvo perduotas Nacionalinio kraujo centro prašymas, kad kunigai paragintų parapijiečius aktyviau įsitraukti į neatlyginamą kraujo donorystę.

Pagrindinė susirinkimo dalis buvo skirta palaimintajam arkivyskupui Jurgiui Matulaičiui. Šiomet sukanka 80 m. nuo jo mirties ir 20 metų nuo paskelbimo palaimintuoju, taip pat minimas arkiv. J. Matulaičio dėka pasirašyto konkordato tarp Lietuvos valstybės ir Vatikano 80-metis. Susirinkime kalbėjo palaimintojo įsteigtos Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijos vyresnioji ses. Ignė Marijošiūtė ir ses. Viktorija Plečkaitytė. Marijos vargdienių seserys stengiasi žadinti domėjimąsi šiuo didžiu mūsų tautos žmogumi ir supažindinti su jo gyvenimo ir šventumo keliu. Jos važinėja po parapijas, organizuodamos knygos apie J. Matulaitį pristatymus, taip pat yra parengusios standų ir visokios kitokios medžiagos apie palaimintąjį. Ses. Viktorija, apibūdinusi J. Matulaičio šventumo bruožus, ragino kurti asmeninį ryšį su palaimintuoju. Kunigai prašyti raginti parapijiečius melstis prašant palaimintojo užtarimo, pranešti apie gautas malones, rengti piligriminės kelionės į Marijampolę, ypač liepos 8–15 d., kurti Pal. J. Matulaičio draugijas. Seserys laukia kunigų kvietimų ir yra pasiryžusios aplankyti kuo daugiau žmonių, skleisdamos palaimintojo dvasią. -kžv-

sustiprino kiekvieną ligonį, palikdamos tikėjimo ir vilties simbolį – rožę. Nauja buvo ir procesija įpintas liturginis šokis, kuri atliko išpuodingais drabužiais apsirengusi Sigutė Sopranavičiūtė.

Pal. Jurgio Matulaičio parapija

Gegužės 25–26 d. Pal. Jurgio Matulaičio parapijoje šv. Teresėlės relikvijas ypatingai pagerbė Vilniaus arkivyskupijos jaunimas. Parapijos namuose buvo žiūrimas filmas apie šventąją, po to jaunuoliai rašė jai savąjį laišką – klausimą. Giedodami šv. Teresėlės litaniją iškilminga procesija nuėjo į bažnyčią švęsti Žodžio liturgiją. Nuo Velykinės žvakės užsidegęs savo žvakelę kiekvienas nešė savo tamsą meldamas Teresėlės užtarimo ją įveikti. Mons. Gintaras Grušas vadovavo Susitaikinimo pamaldoms. Jos užsietės iki išnaktų, nes labai daug jaunuolių norėjo priimti Atgailos sakramentą. Naktinė liturgija buvo padalyta į kelias dalis. Pradžioje t. Jonas Savickas FJ vedė katechezę „Koks yra tavo Dievas?“, vėliau dalytasi mintimis apie šv. Teresėlės dvasingumą. Jaunimas jautriai reagavo į dviejų merginų – Linos ir Vilmos – liudijimus iš misijų Tailande ir Afrikoje. Po to melstasi Rožinio malda už 50 šalių, maldoje taip pat prisiminti kunigai. Jaunimas lapelius su kunigų vardais užkišo už relikvijoriaus stiklo. Brėkstant surengta susikaupimo valanda apie tikėjimo tamsą. Šv. Teresėlės relikvijos buvo išlydėtos į Trakų dekanatą po ryto Mišių, kurias aukojo kardinolas A. J. Bačkis. Žmonės plūstelėjo prie šv. Teresėlės relikvijoriaus norėdami prie jo prisiliesti. Parapijos kunigai skaitė ištraukas iš Teresėlės gyvenimo, buvo giedamos litanijos, klebonas kvietė sekti šventosios pavyzdžiu ieškant savojo pašaukimo, paaiškino relikvijų pagerbimo prasmingumą. Šv. Teresėlės relikvijos išlydėtos gaudžiant varpams.

Trakų dekanatas

Gegužės 26 d. šventosios relikvijos keliavo po Trakų dekanatą: kelionė prasidėjo nuo Grigiškių Šventosios Dvasios koplyčios. Šventosios relikvijos audringai sutiktos Lentvario Viešpaties Apreiškimo Švč. M. Marijai bažnyčioje. Klebonas Tadeuš Aleksandrovič surengė didelę šventę: žmonės netilpo į bažnyčią, krito tikrų rožių žiedlapių lietus, buvo giedama ir meldžiamasi, tikintieji klausėsi t. Jono Savicko FJ katechezės, buvo klausomasi išpažinčių. Trakų tikintieji turėjo retą progą ilgai ir netrukdomai, klauzūrinėje tyloje, pasimelsti prie Teresėlės relikvijų Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo bažnyčioje.

Gegužės 27 d. rytą po iškilmingo atsisveikinimo Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje relikvijos iškeliavo į Švenčionis ir Ignaliną.

Švenčionys

Gegužės 27 d. Šv. Teresės relikvijos aplankė Švenčionis. Alinantis karštis nesumažino tikinčiųjų noro susitikti su šventąja, prisiliesti prie jos relikvijų. Dar gerokai prieš 14 val. iš Švenčionių Visų Šventųjų bažnyčios, nešini bažnytinėmis ir valstybinėmis Lietuvos ir Vatikano vėliavomis, nešiojamais altorėliais tikintieji patraukė pasitikti Šv. Kūdikelio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresės relikvijų. Procesijoje buvo matyti ir mokyklų vėliavos. Relikvijas pasitiko ne tik Švenčionių Visų Šventųjų parapijos klebonas Vidas Smagurauskas, vikaras Arnoldas Smalstys, bet ir Strūnaičio parapijos klebonas Antanas Domeikis, Kaltinėnų parapijos klebonas Jeronimas Petrikas, o jau vėliau bažnyčioje prie jų prisijungė Vilniaus kunigų seminarijos rektorius kun. Robertas Šalaševičius, Adučiškio parapijos klebonas Vytautas Pūkas.

Nors Švenčionių Visų Šventųjų bažnyčia didelė, tačiau atėjusieji su šv. Terese susitikti vos į ją sutilpo. Relikvijų pagerbimo iškilmės prasidėjo šv. Teresės gyvenimo istorijos, kurią skaitė vikaras Arnoldas Smalstys

ir Jūratė Vitkauskienė, priminimu. Žmonės su didžiausiu susidomėjimu klausėsi šios šventosios gyvenimo istorijos, iš jų mašlių veidų buvo galima spėti, kad dažnas susimąstė ir apie savo gyvenimą. Aukodamas šv. Mišias Vilniaus kunigų seminarijos rektorius Robertas Šalaševičius priminė Sekminių svarbą krikščionių tikėjimui, kalbėjo ir apie Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresės stiprybę ir drąsą. „Jos dvasia buvo pilna stiprybės. Nors nuo 16 metų niekuomet nebuvo išvykusi iš vienuolyno, ji svajojo būti misioniere, norėjo skelbti tikėjimą, svajojo būti šventąja. Tuo laiku šventaisiais buvo paskelbiami tik labai tikėjimui nusipelnę žmonės, kurie atversdavo ir tikėjimą ištisas tautas. Ir nors Teresėlė to nebuvo padariusi, ji svajojo, ir įvyko stebuklas – ji tapo šventąja. Svajojo keliauti po pasaulį, ir štai šiandien ji, aplankiusi beveik visą pasaulį, šv. relikvijų pavidalu aplankė ir Švenčionis. Šiandien Karmelio vienuolė – šventoji. Visas jos gyvenimas persunktas meilės Dievui. Jos raštai įkvepia mus ir šiandien, o svarbiausia – šv. Teresės gyvenimas liudija: reikia turėti drąsos tikėti į Dievą, nes Dievas neapgauna“, – per pamokslą sakė Vilniaus kunigų seminarijos rektorius Robertas Šalaševičius.

Pasibaigus Šv. Mišių aukai, Šv. Teresės relikvijas pagerbė iškilmėse dalyvavę kunigai, po to visi norintys galėjo prisiliesti prie stiklinio sarkofago su relikvijomis, padėti gėlių. Procesija su Šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švenčiausiojo Veido Teresės relikvijomis ėjo iki Švč. Mergelės Marijos koplyčios, o iš čia iškeliavo į Ignaliną. Relikvijas lydintys žmonės dėkojo švenčioniškams už nuoširdų sutikimą, o Švenčionių parapijos klebonas Vidas Smagurauskas – visiems, padėjusiems surengti Šv. Teresės relikvijų sutikimą, prie kurio prisidėjo ir bažnyčios chorai: kaip visada, šalia vyresniųjų puikiai skambėjo ir jaunimo choro, vadovaujamo Ilonos Vinikaitės, atliekami kūriniai. Gražiai prie jų tiko ir Stasio Montrimo saksofonas. Šv. Teresės relikvijų sutikimo šventė buvo pilna taurumo, pamaldumo ir pagarbos.

Ignalina

Gegužės 27-ąją, dešimtąją šventosios Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijų piligrimiškos kelionės Lietuvoje dieną, per Sekmines, Teresėlė atkeliavo į Ignaliną. Drauge sekmadienį Ignalinoje buvo surengta ir Parapijos diena. Jaunieji ateitininkai, vadovaujami Laimutės Teteriukovienės, piešė šv. Teresėlei piešinius, kuriuos vėliau pristatė tiesiog ant šventoriaus tvoros. Ignalinos Česlovo Kudabos pagrindinės mokyklos tikybos mokytojos Danutė Labutinė ir Audronė Urbonienė atnešė ir prie altoriaus padėjo daugiau kaip šimtą Ignalinos ir Kazitiškio vaikų laiškų šv. Teresėlei.

Prie bažnyčios būriavosi vyrai ir moterys, ėjo jauni, vaikais vedini, ir seni, lazdelėmis pasiramščiuodami, vieni į kitų parankes pasilaikydami. Daugelio rankose – rožės, kaip pripažinimas ir meilė tai, kuri pažadėjo mums visiems rožių lietų. Rikiavosi žmonės ir šaligatviuose, norėdami pirmieji pamatyti į bažnyčią atnešamas relikvijas ar net jį atvežantį automobilį. Ryte Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje susirinkusių išlydėta, Švenčionių Visų Šventųjų bažnyčioje porą valandų pabuvusi, šv. Teresėlė pasiekė Ignaliną. Netoli Aukštaičių ir Laisvės gatvių sankryžos relikvijorių iš specialaus mikroautobuso išėmę nešė šeši Pasienio tarnybos vyrai. Lydima giesmių, eisena Aukštaičių gatve ėjo bažnyčios link.

Sausakimšoje Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje Relikvijų kelionės organizacinio komiteto narė Šarūnė susirinkusiesiems katechezėje „Tavo akivaizdoje aš pasirodysiu tuščiomis rankomis“ papasakojo apie Teresėlės gyvenimą, demonstruotos nuotraukos.

Šv. Mišias aukojo mons. Ignas Jakutis, Mielagėnų parapijos klebonas Marijonas Savickas, kunigas Antanas Valatka, kiti Ignalinos dekanato kunigai. Būta gražių pamokymų, o svarbiausia – priminta, jog didžiausias

Šv. Teresėlės relikvijų Šiaulių vyskupijoje belaukiant

Rengiantis sutikti šv. Teresėlės relikvijas Šiaulių vyskupijoje, gegužės 27 d. rinktasi į Šiaulių P. Višinskio bibliotekos salę norint daugiau sužinoti apie šv. Teresę bei pažiūrėti filmą „Mažoji Teresė iš Karmelio“. Renginį vedė Šiaulių vyskupijos katechetikos centro vadovė Danutė Kratukienė. Mintimis apie šv. Teresėlę, jos mokyką dalijosi Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Pasak jo, Teresė nebailė didelių mokslų, tačiau paskelbta visuotinės Bažnyčios mokytoja. Norėjusi būti tik maža smėlio kruopelė, ji daugeliui tikinčiųjų parodė paprastą šventėjimo būdą, vadinamą „mažuoju keleliu“. Renginio metu pristatyta Gabriel Martin knyga „Mažasis tobulumo kelias“. Šios knygos apie mažąją Teresėlę naują – antrąjį leidimą parengė Dieviškosios Jėzaus Širdies seserų pranciškonų kongregacijos sesuo Benvenuta Urbonaitė FDCJ. Pasak knygos vertėjo P. Jako, ši knyga – „vykdomoji Evangelija su dieviškais pamokymais apie nuolankumą, savęs išsižadėjimą, meilę ir visišką atsidavimą Dievui“. Šiaulių ganytojas supažindino su knygos mintimis apie pačią Teresėlę, apie jos nurodytą mažąjį kelią sieloms – dvasinės kūdikystės, visiško atsidavimo kelią, apie nepaprastą meilę ir pasitikėjimą Dievu. Katedros jaunimo choras giedojo šv. Teresėlės garbei parengtas giesmes. Deklamuotos Bernardo Brazdžionio eilės apie šią šventąją.

-irat-

Renginiai Vilniaus kunigų seminarijoje

● Gegužės 5 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje vyko atvirų durų diena, į kurią buvo pakviesti tiek galvojančiai apie kunigystės kelią, tiek ir tiesiog besidomintys seminarijos auklėtinių gyvenimu. Šįkart atvirų durų diena sutapo su Vilniaus arkivyskupijos ministrantų diena, į kurią atvyko gausus patarnautojų būrys, pakviestas Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro.

Programa prasidėjo šv. Mišiomis, kurias aukojo seminarijos rektorius kun. Robertas Šalaševičius, kiti seminarijos vadovybės nariai, Tverečiaus parapijos patarnautojus į seminariją atlydėjęs kun. Steponas Tunaitis bei Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro

sielovadininkas kun. Andrejus Bogdevičius. Pamokslo metu rektorius kvietė visus, galvojančius apie kunigystę, pirmiausia paklausti savęs: „Kodėl noriu būti kunigu?“

Po šv. Mišių svečiams aprodytos seminarijos patalpos. Vėliau aktų salėje klierikai svečius supažindino su seminarijos gyvenimu: kiek ir kaip klierikai meldžiasi, kokia jų dienotvarkė, ką jie veikia laisvalaikiu. Su savo atsakomybėmis seminarijoje supažindino ir vadovybės nariai. Galvojantys apie kunigystės kelią galėjo artimiau pabendrauti su pirmojo ir antrojo kurso klierikais bei seminarijos vadovybe, išsamiau sužinoti apie stojimo sąlygas ir studijas seminarijoje. Kitiems buvo pasakojama apie kunigystės pašaukimą. Po Valandų liturgijos šventė baigėsi bendrais pietumis, tuo tarpu ministrantų dienos dalyvių laukė tolesnė programa ir pokalbiai grupelėse apie įvairius pašaukimus. Teminę grupelę apie kunigiškąjį pašaukimą vedė seminaristai.

- Gegužės 12 d. organizuota Tėvų diena. Tokia šventė seminaristų tėvams seminarijoje vyksta jau nebe pirmus metus. Po šv. Mišių rektorius pasveikino susirinkusius tėvus, o trečiojo kurso studentai pakvietė visą seminarijos bendruomenę bei tėvus pašokti liturginių žydiškų šokių, taip pat surengė žaismingą viktoriną apie klierikų gyvenimą. Bandyta atspėti, kada klierikai keliasi, ką mėgsta valgyti, skaito knygą ar mieliau naudojami internetu ir t. t. Kiekvienas kursas savo tėvams dar buvo parengęs atskirą programą.

- Gegužės 25 d. vienuolika seminarijos šeštojo kurso studentų laikė baigiamuosius egzaminus ir gynė diplominius darbus. Egzaminų stebėti iš Romos buvo atvykęs Laterano universiteto Teologijos fakulteto dekanas kun. dr. Renzo Gerardi. Pirmoje dienos pusėje šeštojo kurso studentai egzaminų komisijos akivaizdoje pristatinėjo temas ir atsakinėjo į klausimus. Popiet jie pristatė savo diplominius darbus ir išklaušė savo darbų vadovų ir kitų dėstytojų vertinimo. Visų vienuolikos šeštojo kurso studentų žinios ir darbai buvo įvertinti teigiamai. Egzaminų komisijai vadovavęs svečias iš Romos visiems suteikė teologijos bakalaurų laipsnius.

-mb-

turtas, kurį žmogus gali įsigyti šioje žemėje ir šiame gyvenime, yra šventumas. O šventųjų pagerbimas pirmiausia yra maldos ryšys su dangumi ir draugystė su šventaisiais. Norėdami siekti šventumo kasdienybėje, turime į paprasčiausius gyvenimo veiksmus netaupydami įlieti meilės, kaip to mokė Teresėlė. Šventąją Komuniją Ignalinoje tą sekmadienį priėmė kone pusė tūkstančio tikinčiųjų. Skambant bažnyčios varpams, šv. Teresės relikvijos išlydėtos į Zarasų rajoną, į Baltriškėse esančią Tiberiados brolių bendruomenę.

-jk, aj, vž-

Panevėžio vyskupija

Baltriškės

Gegužės 27 d. vakare šv. Teresėlės relikvijos atkeliavo į Panevėžio vyskupiją, Baltriškės, pas Tiberiados brolius. Sutikimo šventė pradėta spektakliu. Jaunuolių grupė iš Vilniaus vaidino Teresėlės gyvenimo ištraukas. Po spektaklio ir vakarienės br. Pranciškus susirinkusiems piligrimams iš Latvijos, Dusetų, Zarasų, Obelių, Degučių, Šiaulių, Kauno, Utenos vedė mokymą apie šv. Teresę. Šv. Teresėlė džiaugsmingai sutikta su giesmėmis. Po vigilijos bažnyčioje visą naktį vyko adoracija. Piligrimai nuolat budėjo prie Švenčiausiojo Sakramento ir šv. Teresėlės relikvijų.

Gegužės 28 d., pirmadienį, nuo ankstyvo ryto aplankyti Teresėlės ir pasimelsti prie relikvijų atvyko moksleiviai iš Zarasų, Baibių, Degučių ir kitų mokyklų. Susipažinę su Teresėlės gyvenimu iš parengtų stendų jie rašė jai laišką, kurį nešė prie relikvijų.

Po šv. Mišių, kurias aukėjo Zarasų dekanato kunigai, nuo bažnyčios iki vienuolyno ėjo procesija. Mokiniai barstė Teresėlei gėles, buvo giedamos giesmės. Prie vienuolyno kryžiaus Tiberiados broliai meldėsi bendruomenės globėjai – šv. Teresei. Maldą palaiminimu užbaigė Zarasų dekanas kun. R. Kavaliauskas. Tiberiados broliai padalijo žmonėms vokus su malda ir paragino parsivesti Teresėlę į namus ir kartu su ja melstis. Relikvijas iš Baltriškių į Uteną palydėjo dvi policijos mašinos ir šeši motociklai. Pakeičiant, prie Baibių ir Daugailių, Teresėlės laukė ir ją pasveikino moksleiviai.

Utena

Gegužės 28 d. Utenoje sutikti šv. Teresėlę žmonės išėjo į gatves, pravažiuojant relikvijoms barstė gėles. Utenos Kristaus Žengimo į dangų bažnyčioje buvo giedama Valandų liturgija, Tiberiados broliai Pranciškus ir Egidijus vedė katechezes, relikvijas lankė Utenos mokyklos moksleiviai, buvo kalbamas rožinis. Ypač iškilmingai švęsti Ligonių ir Susitakinimo sakramentai.

Gegužės 29-ąją Utenoje surengta Jaunimo diena. Popietę br. Bartas vedė katechezę „Šv. Teresė kalba jaunimui“. Vakare šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė vysk. J. Kauneckas. Jis ragino mokyti jaunystės iš Teresėlės. „Tie, kurie pilni idealizmo, kaip šv. Teresėlė, tikrai gali nuskinti žvaigždes ir papilti rožių lietu“, – sakė ganytojas, tvirtindamas, kad ši liūdesio pasaulį perkeis tik kupini tikėjimo žmonės. Mišių metu giedojo Utenos Dievo Apvaizdos bažnyčios choras, vadovaujamas L. Gimbutienės. Po Mišių su pasaulio Jaunimo dienomis sujungė ir bendrą dvasią atkūrė Utenos muzikos mokyklos choras UTREMIO, vadovaujamas V. Šeduikienės. Po to relikvijos išlydėtos į Pasvalį.

Pasvalys

Pasvalyje šv. Teresėlei skirti renginiai vyko visą dieną. M. Katiliškio bibliotekoje buvo atidaryta paroda, čia surengta konferencija „Kuo svarbi šv. Teresėlė šių dienų pasaulyje“. Po vakaro Mišių koncertavo Panevėžio

muzikinio teatro kamerinis orkestras. Iškilmingai relikvijas pasitiko gausus tikinčiųjų būrys ties Biržų–Pasvalio riba, iš kur procesija patraukė į Gulbinėnų šv. Teresėlės bažnyčią. Vėlų vakarą relikvijas iškilmingai nešė Krinčino, Saločių, Pušaloto, Pumpėnų, Pasvalio tikintieji.

Gegužės 30 d. Pasvalio dekanate buvo skirta jaunimui ir šeimoms. Atskiros šv. Mišios aukotos neįgaliesiems, po jų vyko išgydymo pamaldos. Pasvalio kultūros centre paskelbtas Jaunimo šventės atidarymas. Jaunimas žiūrėjo filmą apie Teresėlę. Šv. Mišias jaunimui ir šeimoms aukojo ir pamokslą pasakė vysk. J. Kauneckas. Po to vyko susitikimai ir pokalbiai. Pasvalio krašto muziejuje vysk. J. Kauneckas vadovavo pokalbiui „Šeimos vertybės šiuolaikinėje visuomenėje“. Kalbėdamas apie šeimą, ganytojas patikino, kad pagrindinė šeimos vertybė yra tikėjimas: jei šeimoje nesimeldžiama, greitai susvyruoja ir kitos vertybės. Diskusijas apie šv. Teresę M. Katiškio bibliotekoje vedė sesuo Rozana, Kultūros centre su jaunimu apie pasirėngimą šeimai kalbėjo kun. Domingo Avellaneda. Pasimeldus prie relikvijų bažnyčioje, vėl iškilminga procesija nusidriekė per miestą – Daujėnų, Vaškų, Joniškėlio parapijų tikintieji palydėjo šv. Teresėlę į Panevėžį.

Panevėžys

Panevėžyje šv. Teresėlės relikvijų piligrimystei gegužės 30 – birželio 2 d. rengtasi ilgai. Panevėžio mokyklų vaikai stengėsi kuo daugiau sužinoti apie Teresėlę dalyvaudami viktorinose, gamino rožes, mokėsi giesmių; Panevėžio katechetikos centras išleido paveikslėlius, plakatus, platino knygas, parapijose buvo rodomi skaidrių montažai, filmas, spektaklis, išversta ir dalijama novena, laikraščiai apie šventąją, meldžiamasi bažnyčioje, vienuolynuose ir privačiai, šventovės išpuoštos rožių žiedais, gėlių ir žalumynų girliandomis.

Gegužės 30 d. į Panevėžio šv. apaštalo Petro ir Povilo bažnyčią šv. Teresėlės relikvijos atkeliavo iš Pasvalio. Prie bažnyčios vartų, kur buvo ištiestas kilimas, nubarstytas rožių žiedlapiais, relikvijas pasitiko Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, klebonas Petras Baniulis, kiti dvasininkai ir gausiai, kaip per didžiąsias metų šventes, susirinkę pasauliečiai. Vyskupui pasmilkus relikvijorių, giedant litaniją, visi suėjo į bažnyčią. Čia klebonas kun. Petras Baniulis tarė sveikinimo žodį, džiaugdamsis, kad šventoji atkeliauja atsinešdama dangišku malonių lietu, kviesdamas parapijiečius pamąstyti, ką jiems reiškia, kad būtent į jų bažnyčią Panevėžyje pirmiausia atkeliavo relikvijos. Vikaras Audrius Vogulis vedė katechezę, primindamas Kūdikėlio Jėzaus Teresės biografiją, paaiškindamas relikvijų pagerbimo prasmę. Vėliau į indą su karštomis žarijomis išsakant šv. Teresėlei maldavimus buvo vis įberama smilkalų. Per bažnyčią nuvilnijo sodrus aromatas. Maldos susipynė su jaunimo giesmėmis. Šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas ir dar keturi kunigai. Ganytojas per pamokslą akcentavo, kad Teresėlė mus moko būti mažus, nes tik būdamas kaip vaikas žmogus visiškai pasitiki Dievu. Kalbėdamas apie šiandien pasaulyje vyraujančią nuodėmės žmogų, ganytojas akcentavo Teresėlės pasitikėjimą Dievu, meldžiant nusidėjėliams atsivertimo. Šv. Teresėlė nusako, kas yra dvasinis gelbėjimas – malda ir kančia: reikia melstis už nusidėjėlius ir aukoti savo gyvenimo nesėkmės, vargus, skausmus. Po šv. Mišių žmonės ėjo prie relikvijų. Per visą naktį vyko maldos budėjimas – vigilija ir švč. Sakramento adoracija. Iš ryto melstasi Rožinio malda.

Vidudienį šv. Teresėlės relikvijos aplankė ligonius Panevėžio respublikinėje ligoninėje, o popiet keliavo į moterų kalėjimą. Ketvirtoji Teresėlės viešnagės Panevėžyje vieta – Marijonų koplyčia, kur piligrimę pasitiko tyli jaunimo giesmė. Šv. Mišias aukojo Panevėžio vyskupas J. Kauneckas ir Marijonų koplyčios rektorius Kęstutis Brilius MIC, jiems talkino diakonas Justas Jasėnas. Vyskupas pamokslu metu plėtojo pasitikėjimo Dievu temą.

Altoriaus konsekracija

Birželio 3 d. Kauno šv. Kryžiaus (karmelitų) bažnyčioje vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas konsekravo naują altorių. Iškilmingoje liturgijoje dalyvavo kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas, Kauno I dekanato dekanas mons. Vytautas Grigaravičius, Kauno arkikatedros bazilikos administratorius vicedekanas kun. Evaldas Vitulskis ir vikaras kun. Darius Varnelis. Išpažinčių klausė kaimyninės švč. Jėzaus Širdies (Šančių) parapijos vikaras Kastytis Šulčius ir Karmelitų parapijos altaristas kun. Jonas Račaitis. Parapijos tikintieji galėjo matyti ypatingas altoriaus konsekracijos apeigas: altoriaus smilkymą, patepimą šventuoju Krizmos aliejumi, uždengimą balta drobule, puošimą.

Per pamokslą vysk. J. Ivanauskas sakė, kad altorius – žmogaus ir Dievo susitikimo vieta – simbolizuoja mūsų religinį mąstymą ir religinį gyvenimo būdą. Be religinės savimonės žmogus viską nukreipia tik į save, nutraukdamas santykį su Dievu. „Šis altorius nuolatos primins mums, kad žmogaus gyvenimo pašaukimas yra gyventi su Dievu ir su kitais žmonėmis“, – sakė ganytojas kartu dėkodamas parapijos klebonui kun. Emiliui Jotkui, architektai Reginai Žukauskienei, visiems rėmėjams. Dvasininkai ir svečiai vėliau pasirašė aktą, liudijantį altoriaus konsekracijos faktą.

Parapijos klebonas kun. E. Jotkus taip pat tarė padėkos žodį visiems šventėje dalyvavusiems dvasininkams už gerus patarimus ir pagalbą, pakvietė vysk. J. Ivanauską įteikti padėkos raštus architektai R. Žukauskienei, Kauno miesto centro seniūnui Vytautui Pauliukui, UAB „NOREX NT“ direktoriui Linui Vžesniauskui, AB „Stumbras“ direktoriui Vidmantui Švabui. Klebonas dėkojo visiems geros valios žmonėms už šią puikią dovaną švč. M. Marijos garbei ir parapijos tikintiesiems.

-nk-

Jaunimo dienos

Lazdijų dekanate

Gegužės 26–27 d. Meteliuose buvo švenčiamos Lazdijų dekanato jaunimo dienos, skirtos pasiruošti birželio 30 – liepos 1 d. Klaipėdoje vyksiančioms Lietuvos jaunimo dienoms „Drąsos! Tai aš“ (Mt 14, 22–33).

Jaunieji Lazdijų dekanato parapijiečiai su vėliavomis ir plakatais susirinko Metelių bažnyčioje, kur juos pasveikino šios parapijos klebonas ir dekanato dekanas kan. Vytautas Prajara, išreiškęs viltį, kad auganti karta sėkmingai pakeis vyresnius, liudydama tą patį krikščionišką tikėjimą.

Vicedekanas kun. Gintaras Urbštas vedė katechezę apie Sekmines, Šventąją Dvasią ir jos veikimą Bažnyčioje. Priminę, kad Sekminės gali ir turi kasmet pasikartoti kiekvieno tikinčiojo gyvenime, apie iš Tėvo ir Sūnaus meilės kylančią Šventąją Dvasią jis kalbėjo kaip apie Patarėją, padedančią gyventi pagal Dievo žodį, kaip apie Vėją, keliantį sparnus tikėjimo skrydžiui. Katechezė baigta giesme, kviečiančia Šventąją Dvasią nužengti ir visus pripildyti Dievo meilės.

Vidurdienį buvo švenčiamos šv. Mišios, kurių koncelebracijai vadovavo Švętežerio parapijos klebonas kun. Juozas Fakėjavas. Jis kvietė melstis už jaunimą, jų šeimas, vadovus, dėkoti Dievui už gyvenimą, jo atsiųstą Šventąją Dvasią, paaukoti Viešpačiui tai, kas sužeista, kas kelia nerimą, skausmą ir liūdesį. Homiliją pasakė VDU KTF Teologijos katedros vedėjas kun. Andrius Narbekovas. Jis kalbėjo apie drąsą ir baimę žmonių santykiuose su Dievu ir tarpusavyje, kviesdamas drąsiai pripažinti, kad Viešpats yra pirmasis ir pagrindinis žmogaus gyvenimo, talentų šaltinis. Toks teisingas savo ribų suvokimas neturi gąsdinti, nes tik išdidumas griauna žmogų, atitolindamas jį nuo Dievo ir kitų.

Po pietų renginio dalyviai išsiskirstė į įvairių temų darbo grupes. Skautai mokė žaidimų, skatinančių įsiklausyti į kitus ir jais pasitikėti. Pasitikėjimo kitu žmogumi tema buvo nagrinėjama ir aktorės Violetos Mačiulienės vadovaujamoje grupėje. Prienų parapijos vikaras kun. Mindaugas Martinaitis kalbėjo apie įvairius meilės Dievui, Tėvynei ir žmogui ženklus. Šv. Elzbietos seserų kongregacijos ses. Emanuelė gvildeno šv. Elzbietos Vengrės (1207–1231) mintį: „Mes žmones turime padaryti laimingus.“ Svečiai iš *Pilnų namų* bendruomenės pasidalijo Dievo ieškojimo patirtimi. Tikybos mokytoja Danutė Olsevičienė iš Prienų mokė gaminti žvakes. Kun. Andrius Narbekovas pristatė žmogaus lytiškumą krikščionišku požiūriu. Prienų parapijos referentė Lina Mažeikaitė

Ganytojas sakė, kad stebuklais tiki dvi kategorijos žmonių: vaikai ir šventieji, nors iš tiesų yra tik viena kategorija, kadangi šventieji tiki kaip vaikai, turi vaiko dvasią. Štai iš kur šv. Teresėlės ir kitų šventųjų galybė.

Po šv. Mišių ses. Ignė Marijošiūtė katechezėje išvedė paraleles tarp šv. Teresėlės ir palaimintojo Jurgio Matulaičio, sakydama, kad tarp jų daug bendra: abu vaikystėje išgyveno gimdytojų mirtį, abu sunkiai sirgo, visą pasitikėjimą ir meilę sudėjo į Dievą. Ses. Ignė kvietė melstis, kad palaimintasis Jurgis būtų paskelbtas šventuoju. Vėliau skambėjo jaunimo lūpomis tariami Teresėlės žodžiai apie jos mažąjį kelelį, kanklių muzika. Kamerinė aplinka, nuo relikvijoriaus į betemstančią bažnyčios erdvę sklindanti šviesa, maldos ir giesmės darina skleidė gilią ramybę ir tikriausiai Dievo artumo malonės žiedlapiai krito į ne vieną širdį.

Birželio 1-ąją iš ryto relikvijos buvo perneštos į šalia esantį Sielovados centro kiemelį. 12 val. relikvijų iš Sielovados centro išlydėti į Panevėžio katedrą susirinko ypač gausi minia tikinčiųjų, ir ilga eiseną nusidriekė Marijonų gatve. Smėlynės gatve, centre Laisvės aikšte, Ramygalos gatve Teresėlės relikvijų sarkofagas, sveriantis apie 130 kg, visą laiką – apie 3 kilometrus – buvo nešamas ant rankų: jas pasikeisdami nešė kunigai, vienuoliai, kariai, vyresni ir jauni žmonės. Miestelėnams praeidami procesijos dalyviai mojavo daugybe rožių – užaugintomis ir vaikų pagamintomis. Gerą nuotaiką skleidė jaunimo šlovinimo grupė, vadovaujama Elnos Stasiūnaitės, ir pučiamųjų orkestro „Panevėžio garsas“ muzikantai. Įsukus į Katedros gatvę, pasigirdo Panevėžio katedros varpų gausmas. Bažnyčios šventoriuje jau laukė katedros klebonas kun. Tomas Skrudupis ir kiti parapijos kunigai, tikintieji. Klebonas smilkymu pagerbė šventosios relikvijas, o iki bažnyčios durų išsirikiavę procesijos dalyviai bėrė gėlių žiedlapius. Į bažnyčią įžengta skambant litanijai. Giedojo Katedros choras, vadovaujamas vargonininkų Rimanto Mingailos ir Manto Masio. Katedros klebonas savo sveikinimo žodyje pasidžiaugė, kad šventosios Teresėlės apsilankymas šioje šventovėje – šimtmečio įvykis, kurio dėka Panevėžio katedra tampa pasaulinio svarbumo katedra.

Birželio 1-ąją – Kunigų dieną apie 60 Panevėžio vyskupijos kunigų dalyvavo šv. Mišiose, kurioms vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. „Nė vienas karalius, imperatorius nėra taip pagerbiamas: nė vieno neneša ant savo pečių jaunimas, kunigai. O šventąją Teresėlę neša, nes ji yra dangaus karalaitė. Kodėl? Nes ji yra Švč. Sakramento mylėtoja, kunigų mylėtoja. Ji degė troškimu mylėti. Teresėlė sakė, kad Dievo troškulys gyvas kiekvieno žmogaus širdyje. Žmogus, ieškodamas malonumų, laimės, nieko kito neieško, tik Dievo, tačiau to nesupranta. Tą deginantį Dievo troškulį šv. Teresėlė geriausiai pajuto ir išaiškino. Jėzus be galo trokšta turėti visus žmones danguje. Šv. Teresėlė trokšta to paties. Jūs, kunigai, vienuolės, atsiliepdami į Jėzaus pašaukimą, geriausiai atsiliepdote į Jėzaus troškimą gelbėti sielas“, – sakė ganytojas, kviesdamas melsti, kad visada sugebėtume žvelgti ant kryžiaus trokštančio Jėzaus žvilgsniu.

Po šv. Mišių buvo lankomos relikvijos, kalbamas Dieviškojo Gailestingumo rožinis, katechezė „Tave mylėti man skirta tik ši diena“ vedė Šv. Jono kongregacijos brolis Steponas. Vakariniams šv. Mišioms vadovavo katedros klebonas kun. Tomas Skrudupis. Vėliau grojo Panevėžio styginių kvartetas, jaunimas skaitė Teresėlės „Vienos sielos istoriją“. 20 val. Valandų liturgija – Vakarine prasidėjo dvylika valandų trukusi Švč. Sakramento adoracija, kurią po valandą ar dvi vedė septynios įvairios Panevėžio katalikiškosios grupės, o nuo vidurnakčio iki 1 val. Naktinę giedojo kunigai. Katedroje visą naktį meldėsi daug žmonių.

Birželio 2 d. 11 val. buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios, kuriose giedojo Katedros, Šv. apašt. Petro ir Povilo parapijų, K. Paltaroko mokyklos

jungtinis vaikų ir jaunimo choras. Pamokslą sakęs kunigas Rimantas Kautietis apžvelgė visą relikvijų kelionę po Panevėžį. „Per šį įvykį matome, kad bažnyčia jauna, gyva ir auganti, kad visur – tiek maldos namuose, tiek Sielovados centre, ligoninėje, kalėjime – žmonės ypatingai atsiliepi, ir tai buvo malonės metas“, – sakė jis. 12 val. šv. Teresėlės relikvijos plovimais išlydėtos į tolesnę kelionę.

Truskava

Birželio 2 d., šeštadienį, apie pietus šv. Teresės relikvijos atkeliavo į Truskavą. Susirinkus daugybei tikinčiųjų, 300 žmonių procesija ir gėlių žiedlapius barstantys vaikai palydėjo relikvijas į Šventosios Dvasios bažnyčią. Tą dieną melstasi už Panevėžio pašvęstojo gyvenimo institutų asmenis. Tiberiados brolis Egidijus pasakė pamokslą apie šventosios Teresėlės gyvenimo pavyzdį mums visiems šiandien kelyje į šventumą. Mišių liturgiją praturtino Utenos vaikų choras. Po Mišių relikvijos perneštos į Aušros Vartų Marijos ir šv. Teresėlės vienuolyną, kur adoracija ir relikvijų pagerbimas vyko iki sekmadienio ryto. Čia apsilankė labai daug žmonių iš įvairių vyskupijų ir Latvijos: vienuolių, kunigų, šeimų, jaunimo. Per naktinę adoraciją giedotos giesmės, skaitytos šv. Teresėlės mintys. Daug žmonių pasiliko melstis per naktį. Kiekviena Panevėžio vyskupijoje įsikūrusi vienuolija – kotrynietės, Marijos tarnaitės, Aušros Vartų Marijos ir šv. Teresėlės seserys, Tiberiados broliai – paeiliui vedė nakties maldą. Rytines sekmadienio šv. Mišias aukojo Įsikūnijusio Žodžio kongregacijos broliai. Giesmėmis Dievą šlovino „Ugnies vaikai“ iš Kauno. Vienuolyne buvo surengta šv. Teresėlės garbei Ukmergės dailės mokyklos moksleivių ir mokytojos Dovelės Sabaliauskienės ir jos mokinių darbų paroda. Sekmadienio rytą visi šv. Mišių dalyviai išlydėjo šv. Teresėlę į Šiaulių vyskupiją. -brfb, lk, va, sr-

Konferencija apie mokymo įstaigų dalyvavimą Katalikų Bažnyčios misijoje

Birželio 2–3 d. Vilniaus jėzuitų gimnazijoje surengta tarptautinė mokslinė konferencija „Mokymo įstaigų dalyvavimas Katalikų Bažnyčios misijoje: katalikiškojo identiteto formavimo ir puoselėjimo aktualijos Lietuvos mokyklose“. Pasiklausyti pranešimų atvyko mokytojai, universitetų dėstytojai iš įvairių Lietuvos miestų. Konferencijos dalyvius pasveikino Vilniaus akademinės sielovados centro vadovas kun. Stasys Kazėnas SJ. Apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkiv. dr. Peteris Stephanas Zurbriggenas perdavė popiežiaus Benedikto XVI sveikinimus ir pasidalijo savo išvalgomis apie katalikiškųjų mokyklų situaciją ir svarbą ugdant naują ateities krikščionių kartą. „Bažnyčia yra motina ir mokytoja. Krikščionio misiją nusako Evangelija: *Kaip Tėvas pasiuntė mane, taip ir aš siunčiu jus...* Iš Viešpaties gauname kūrybiškumo galią ir turime ją skleisti. *Ne jūs mane pasirinkote...*, toliau skaitome Evangelijoje, todėl esame deleguoti šiai misijai. Svarbu žvelgti į Kristų, kad žinotume būdą ir vietą, kaip tą misiją atlikti. Mokytojas veikia ne tik kaip liudytojas, bet ir kaip popiežiaus pranašas“, – kalbėjo apaštališkasis nuncijus. Jis citavo N. Berdiajevo mintis ir teigė, jog jau anuomet išryškėjusius sekuliarizacijos procesus katalikai mokytojai šiandien turi atremti savo išpareigojimu skleisti žinią, jog Kristus yra kelias, tiesa ir gyvenimas. Europa atsisakė pripažinti savo krikščioniškąsias šaknis, Lietuvos žiniasklaidoje išryškėjo reliatyvizmas, praktinio ateizmo apraiškos, religingumas be tikėjimo, kinta tradicinė šeimos samprata, toleruojamas blogis ir melas, tad jaunimui susiorientuoti gali padėti „katalikiška mokykla – Bažnyčios instrumentas ir sielovadinės misijos ministerija“.

Prof. habil. dr. Hermanas Lombaertsas (Belgija) iš istorinės perspektyvos nusakė katalikiškųjų mokyklų vietą Europos Sąjungoje, išskirdamas švietimą kaip svarbiausią katalikiškųjų mokyklų misijos dalį, taip pat politinių

tė kalbėjo apie krikščionybės įvairiapusiškumą. Grupė iš Vilniaus šv. apaštalo Pilypo ir Jokūbo rektorato mokė Viešpatį šlovinti šokiu.

Po to jaunimas kartu rašė laišką Šventajam Tėvui, išsakydamas jame savo viltis, lūkesčius, kurie įsilieja į bendrą laišką Benediktui XVI nuo Lietuvos jaunimo dienų dalyvių. Pirmosios dienos programą užbaigė krikščioniškosios muzikos grupės „Lifeti-me“ iš Marijampolės koncertas.

Sekmadienį Lazdijų dekanato jaunimo dienų dalyviai pėsčiomis nužygiavo į Kryžių koplyčią, kurioje, kaip įprastai, daug maldininkų susirenka švęsti Sekmines. Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila. Per pamokslą ganytojas kalbėjo apie žmogaus troškimą to, kas nauja, kartu primindamas, jog gyvenime išlieka svarbūs ir senieji dalykai, kurių vertingumą išbando laikas. Vyskupas pabrėžė, kad Šventoji Dvasia padeda atpažinti ir pasirinkti tikrąsias vertybes. Šv. Mišios pasibaigė Eucharistine procesija į senosios Kryžių koplyčios vietą, kur vyko gegužinės pamaldos.

Lazdijų dekanato jaunimo dienose dalyvavo per 130 jaunuolių. Juos giesmių mokė ir giedoti padėjo Šventėžerio bei Veisiejų parapijų jaunimo chorai su vadovėmis Aida Abeciūnaitė ir Irena Gudebskiene. Tvarkos palaikymu rūpinosi savanorių grupė, vadovaujama Jūratės Kryžokaitės.

-ag-

Kaišiadorių dekanate

„Viskas buvo daug gražiau nei tikėtasi“ – taip būtų galima labai trumpai apibūdinti šių metų gegužės 25–26 d., Sekminių išvakarėse, Kaišiadorių vykusias ir jau tradicija tapusias šio dekanato jaunimo dienas „Dvasia, nuženk ir visa pakeisk!“.

Gegužės 25 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre susibūręs jaunimas buvo paragintas būti atviras Šventosios Dvasios veikimui ir priimti jos dovanas. Naktinės Švč. Sakramento adoracijos metu įvairių parapijų – Kaišiadorių, Žiezmarų, Žaslių, Paparčių, Palomenės, Gegužinės, Vilūnų ir kt. – jaunimas atviromis širdimis garbino Dievą.

Gegužės 26 d. ryte šv. Mišias aukojo ir pamokslą jaunimui pasakė Kaišia-

dorių vyskupas J. Matulaitis. Po to br. Astijus kalbėjo apie Šventosios Dvasios veikimą, perkeičiantį žmonių gyvenimus. Vėliau šis mokymas buvo pagilintas ir išgyventas diskutuojant, dalijantis mintimis, kūrybiškai atliekant užduotis. Jaunimo dienos užbaigtos šloviniu – krikščioniškosios muzikos koncertu, kurį vedė pranciškoniškojo jaunimo grupė *ICHTHUS* iš Vilniaus.

-krj-

Chorų šventė

Gegužės 26 d. Kretingos Viešpaties Apreiškimo Švč. M. Marijai bažnyčioje vyko tradicinė XVII vaikų ir jaunimo bažnytinių chorų šventė „Sveika, Jūrų Žvaigždė“. Šventės tikslas – suburti giesme Viešpatį šlovinančius jaunus žmones. Kiekvienais metais parenkamas naujas repertuaras, kurį jaunimo chorai repetuoja visus metus, o suvažinę į festivalį po bendros repeticijos gieda šv. Mišių aukoje. Šiemet į festivalį atvyko net 24 jaunimo kolektyvai iš Alsėdžių, Akmenės, Šateikių, Viešnių, Degaičių, Raudondvario, Klaipėdos, Telšių, Šilutės, Kelmės, Elektrėnų ir pačios Kretingos. Beveik 400 jaunų balsų giesme šlovino Kūrėją.

Šventė prasidėjo prie Kretingos Lurdo: džiugi eiseną, darniai giedodama, pajudėjo į Kretingos bažnyčią. Po trumpos giesmių repeticijos prasidėjo šv. Mišios, kurioms vadovavo Kretingos parapijos klebonas br. Evaldas Darulis OFM, kartu meldėsi brolis Tomas Žymantas OFM ir Telšių šv. Cecilijos draugijos dvasios tėvas kun. Saulius Stumbras. Brolis Evaldas nuoširdžiai pasveikino šventės dalyvių, linkėjo giesmininkams niekad neprarasti linksmumo ir draugiško ryšio su Dievu. Pilnutėlė Kretingos bažnyčia aidėjo nuo jaunųjų balsų.

Po Mišių aukos surengta agapė – džiugus pabuvimas su pranciškoniškoju jaunimu šventoriuje. Kaip ir kiekvienais metais, šventės dalyvių laukė staigmena – šiemet tai buvo klasikinės muzikos koncertas. Jauniesiems giesmininkams koncertavo Klaipėdos kamerinis orkestras, koncertą vedė Dalia Kanclerytė. Skambėjo žymiųjų klasikų A. Vivaldžio, A. Mocarto, J. Naujalio kūriniai. Šventojo Rašto ištraukos ir muzika klausytojus pakvietė rimčiai ir malda.

-kss-

susitarimų tarp Bažnyčios ir valstybės padarinius mokykloms. Dr. Elzbieta Osewska (Lenkija) pristatė katalikiškųjų mokyklų padėtį Lenkijoje.

Kun. Kęstutis Brilius MIC savo pranešime „Šeimos bendravimas dabartinių technologijų visuomenėje“ pareiškė keletą pastabų apie šiuolaikinės Lietuvos visuomenės sanklodą ir tendencijas. Pasak jo, svarbią įtaką pokyčiams turi migracija, taip pat technologijų posūkis mokslingumo link. Prelegentas pateikė išpūdingą statistiką, kiek išnuomojama, nuperkama įvairaus turinio DVD, vaizdajuosčių. Jis palygino filmų trukmę su kuniogo pamokslu arba tikybos mokytojo pamoka ir ragino suvokti, kaip stipriai veikia komunikavimo priemonės žmogų. „Komunikacija vystosi, o žmogaus ryšiai su žmogumi silpnėja, – apgailestavo kun. K. Brilius. – Krikščionių pareiga būtų atsiliepti, bendrauti. Mes esame bendruomenė, kurios centre – asmenybės ugdymas, esame sekėjai Dievo, kuris, pašaukęs mus vardu, gauna atsaką. Bažnyčia puoselėja asmeninį ryšį. Problema glūdi ne komunikacijų gausoje, bet žmogiškame ryšyje.“

Antrasis prof. H. Lombaerto pranešimas buvo apie vadovavimą ir vadybą katalikiškose mokyklose. „Istorijos tėkmėje mokyklos kaip paslaugų visuomenei teikėjo vaidmuo buvo pagrindinis Bažnyčios ugdymo strategijos elementas. Krikščioniškosios mokyklos turi garantuoti šeimoje pradėto krikščioniško ugdymo tęsą, be to, jose toliau rutuliojamas religinis bažnytinio gyvenimo matmuo. Tokiu būdu formuojamos jaunų krikščionių kartos. Suaugę jie gali pasižymėti visuomeninėje, politinėje, teisinėje ir kitose erdvėse“, – teigė prelegentas. Jis pateikė vaizdą, kaip sudaroma koalicija tarp mokyklos ir to, kas yra už mokyklos sienų, t. y. visi patrauklūs gyvenimo ir veikimo modeliai. Solidarumas ir socialinis teisingumas šiandien nebėra tik religijos ir moralės sfera. Vis didesnis dėmesys teikiamas profesiniam meistriškumui. Katalikiškosios mokyklos susiduria su poreikiu integruoti keturias pagrindines sritis: politiką ir demokratiją, tiesą ir ideologiją, solidarumą ir etiką, krikščionišką religinį požiūrį į gyvenimą. Mokiniai daro didelę įtaką mokymosi procesams. Prelegentas akcentavo sisteminių priartėjimą prie mokyklos, pateikdamas sistemų pavyzdžių, mokyklą lygino su teatru, kur visi turi savo vaidmenį, atkreipė dėmesį į tai, kad žmogui svarbu yra paslaugų kokybė, šiuo atveju – mokymo lygis. „Daugelyje šalių žiūrima ne į tai, ar tu religingas, bet kas tave daro kitu žmogumi, jei sakaisi esąs religingas. Parodyk, kuo tiki ir kaip tavo gyvenime tai atsispindi. Pateik konkrečius pavyzdžius. Katalikiškosios mokyklos irgi turi ieškoti į tai atsakymo“, – kalbėjo prof. H. Lombaertsas.

Jėzaus draugijos provincijolas tėvas Aldonas Gudaitis SJ kalbėjo apie tai, kaip jėzuitų gimnazijose reaguojama į iššūkius, apie Dievo, tikėjimo patirtį mokyklose. Pasak prelegento, mokiniai paprastai vadovaujasi patirtimi, kurią įgijo šeimose, Bažnyčios bendruomenėje. Iš dešimties priimtų sprendimų devyni būna pagrįsti patirtimi. Taigi katalikiškosios mokyklos uždavinys – sudaryti sąlygas vaikams patirti Dievą. 2007 metais jėzuitų gimnazijose atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad tikėjimo kaitai labai didelį poveikį turi rekolekcijos, taip pat asmeninė malda, atida artimui.

Antrąją konferencijos dieną Vilniaus universiteto šv. Jonų bažnyčioje buvo švenčiama Eucharistija. Po jos kun. S. Kazėnas SJ pakvietė išklaudyti dr. Elzbietos Osewskos pranešimą apie religinį ugdymą mokyklose. -jk-

Bažnytinio paveldo muziejaus paroda

Gegužės 22 d. Lietuvos nacionaliniame muziejuje, Bažnytinio paveldo salėje, buvo atidaryta nauja sakralinio meno paroda. Tai antroji 2005 m. spalio 7 d. Vilniaus arkivyskupo metropolito kardinolo A. J. Bačchio dekretu įsteigto muziejaus paroda.

2006 m. kovo 8 d. buvo atidaryta pirmoji muziejaus paroda. Pirmąją Bažnytinio paveldo muziejaus paroda katalikų bendruomenei ir plačiai visuomenei norėta vaizdžiai pranešti apie šio muziejaus įsteigimą. Didžiąją dalį jos eksponatų sudarė Vilniaus arkivyskupijos taikomojo pobūdžio sakralinės dailės objektai iš atokesnių vietovių bažnyčių – liturginiai reikmenys ir kiti kūriniai, dauguma neatliekantys religinės funkcijos, tačiau svarbūs istoriniu bei estetiniu požiūriu. Tais pačiais metais pradėti sovietmečiu suniokoto buvusio bernardinų vienuolyno ir Šv. Mykolo bažnyčios Maironio gatvėje Vilniuje atstatymo darbai.

Antroje parodoje eksponuojami ypatingos meninės ir istorinės vertės sakralinės dailės objektai iš Vilniaus miesto šventovių: Katedros, Šv. Petro ir Povilo, Šv. Mikalojaus, Šv. Teresės bažnyčių. 2006 m. kovo 3 d. Bažnyčiai gražintas vadinamasis Vilniaus katedros lobynas. Tad antroje parodoje lankytojai galės pamatyti 4 monstrancijas, 15 taurių ir per 20 kitų liturginių indų iš Vilniaus katedros lobyno. Atnaujintos ekspozicijos centre – relikvijoriai. Pagarba šventųjų relikvijoms buvo ir yra aktuali Katalikų Bažnyčiai. Parodoje galima išvysti Florencijos auksakalių šedevrą su šv. Marijos Magalenos de Pazzi relikvijomis, XVII a. Kryžių, inkrustuotą septyniomis kapsulėmis su įvairių šventųjų relikvijomis iš Šv. Petro ir Povilo bažnyčios, Šv. Kryžiaus, šv. Kazimiero relikvijorius ir kitas šventenybes. Kai kurie parodoje išstatyti relikvijoriai jau be relikvijų, likęs tik jų puošnus apvalkalas. Šios meno kūrinių „žaidzos“ byloja netolimą nykią istoriją, brutalų sakralumo ir meniškumo supriešinimą, palikusį pėdsakus ir šiandienos tikinčiųjų sąmonėje.

Parodos atidarymo metu žodį taręs kardinolas A. J. Bačkis pabrėžė bažnytinio muziejaus tikslą – apsaugoti bažnytinį paveldą, kad jis nebūtų išblaškytas po pasaulietinius (valstybės, miesto ar asmeninius) muziejus, ir sakralinių objektų saugojimą bei naudojimą Bažnyčios aplinkoje.

Per praėjusius ir šiuos metus buvo toliau formuojama Bažnytinio paveldo muziejaus sakralinės dailės kolekcija. Liturgijoje nebenaudojamos „trapiosios vertybės“ (liturginiai drabužiai, knygos) gelbėtos nuo sunykimo. Atnaujintoje parodoje yra keli išskirtine menine verte pasižymintys kūriniai iš provincijos bažnyčių: Naujojo Daugėlišio, Trakų, Vidiškių bažnyčių monstrancijos. Minėtų kūrinių ir Vilniaus katedros lobyno vertybių eksponavimas greta dera, nes tai – lygiaverčiai krikščionybės istorijos Lietuvoje, jas išsigijusių ir išlaikiusių bendruomenių karšto tikėjimo ženklai. Atnaujintoji Bažnytinio paveldo muziejaus paroda skirta Vilniaus vyskupo palaimintojo Jurgio Matulaičio (1871–1927) mirties 80-osioms metinėms paminėti. Paroda Lietuvos nacionaliniame muziejuje Bažnytinio paveldo muziejaus salėje veiks iki kitų metų Velykų. -sm-

Šiaulių vyskupijos dešimtmečiui artėjant

Jubiliejinis renginys Kelmėje

Šiaulių vyskupijoje, artėjant dešimtmečio iškilimams, rengiama daug įvairių renginių. Jubiliejinius renginius numatyta organizuoti kiekviename vyskupijos dekanate: birželio 17 d. – Jonišio, birželio 24 d. – Pakruojo, liepos 8 d. – Radviliškio, baigiamasis renginys vyks Šiauliuose liepos 15 d.

Pirmasis susitikimas gegužės 20-ąją vyko Kelmėje. „Pirmoji mano darbo vieta buvo Kelmėje, miela, kad mūsų vyskupijos dešimtmečio šventės pirmoji vieta taip pat Kelmėje“, – sakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Šventė prasidėjo 12 val. Kelmės bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias koncelebrazavo Kelmės dekanato kunigai, liturgijai vadovavo Šiaulių vyskupas. Pamokslo metu, kalbėdamas apie Viešpaties Žengimo į dangų prasmę, ganytojas akcentavo bendrystės svarbą, linkėjo, kad visi tarsi viena šeima, kartu

Marijos paveikslą viešnagė Raseiniuose

Rengiantis Dievo Motinos Marijos apsišvišimo Šiluvoje jubiliejui, Raseinių parapijos tikintieji nuolat buvo raginami aktyviai ir gausiai dalyvauti pamaldose. Gegužės 27-ąją, Šiluvos Švč. M. Marijos paveikslą apsilankymo parapijoje iškilnių dieną, prie Raseinių miesto ribos rikiavosi eiseną. Joje dalyvavo parapijos bendruomenė, organizacijų nariai, savivaldybės atstovai, taip pat miesto mokyklų moksleiviai bei gausiai susirinkę tikintieji.

Šiluvos Marijos paveikslą sutiko vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, Raseinių parapijos klebonas vicedekanas kun. Vytautas Paukštis, Girkalnio parapijos klebonas dekanas kun. Juozas Kaknevičius, kiti dekanato kunigai. Paveikslą nešė šventiškai pasipuošę „Žemaičio“ gimnazijos moksleiviai. Iškilminga procesija Jurbarko ir Kosmonautų gatvėmis pasuko bažnyčios link. Šių gatvių gyventojai buvo papuošę savo namus valstybinėmis vėliavomis, Švč. M. Marijos atvaizdais bei Šiluvos paveikslą kopijomis.

Vėliau Raseinių Švč. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčioje šv. Mišių liturgijai vadovavo vyskupas J. Ivanauskas, dalyvaujant Raseinių dekanato kunigams. Per homiliją ganytojas kvietė parapijos tikinčiuosius aktyviai įsitraukti į pasirengimo Šiluvos Dievo Motinos apsišvišimo 400 metų jubiliejaus programą, linkėjo gausių Dievo Motinos malonių. Per šv. Mišias giedojo sumos choras, o kartu su juo – ir visi tikintieji, išgyvendami tarpusavio bendrystę, vildamiesi Marijos užtarimo. Aukos liturgijos metu atnašas nešė parapijos bažnytiniių organizacijų nariai.

Pasibaigus šv. Mišioms, Šiluvos Švč. M. Marijos paveikslą bendruomenei pristatė Raseinių krašto istorijos muziejaus direktorė Birutė Kulpinskaitė. Švč. M. Marijai skirtame vakare koncertavo Raseinių rajono kultūros centro mišrus choras „Šatrija“, Raseinių meno mokyklos jaunimo choras. -aa, jb-

Kolpingo diena Kaune

Gegužės 26 d. Lietuvos Kolpingo draugija pakvietė į Kolpingo dienos šventę, kurios metu vyko koncertas „Daina į širdį“ bei akcija „Ištieskim ranką šei-

mai“. Anot Lietuvos Kolpingo draugijos nacionalinės sekretorės Linos Kalibataitės, draugija, palaikydama Lietuvoje vykstančią akciją „Gegužė – mėnuo be smurto prieš vaikus“, savo renginiu siekė atkreipti dėmesį į šeimą, jos poreikius. Į šventę atvyko apie 100 draugijos narių iš Kauno, Ignalinos, Dieveniškių, Prienų, Vilkaviškio, Marijampolės, Telšių, Troškūnų, Kruonio ir kt. Šventė prasidėjo šv. Mišiomis Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje. Vėliau šoko bei dainavo Kolpingo šeimų tautiniai ansambliai bei muzikinės grupės iš įvairių Lietuvos vietų.

Kolpingiečiai noriai prisidėjo prie akcijos „Ištieskim ranką šeimai“, kurios metu veikė Kolpingo šeimų darbų paroda–pardavimas bei aukcionas. Už surinktas lėšas – 670 litų tvarkingai gyvenančioms daugiavaikėms šeimoms bus suteikta galimybė turiningai praleisti laisvalaikį Anykščių rajone, Troškūnuose, kur buvusiame XVI amžiaus Bernardinų vienuolyne įkurtas Švietimo ir kultūros centras. Jame vyksta didžiama Lietuvos Kolpingo draugijos renginių. Taip bus galima pasisemti žinių, pabendrauti su kitomis šeimomis bei papramogauti visai šeimai kartu. „Ši akcija organizuota pirmą kartą, tačiau šeimas pakviesime į įvairius renginius ir ateityje“, – sakė L. Kalibataitė.

-rk-

Poezijos pavasarėlis

Birželio 2 d. netoli Kauno r. Tabariškių Kristaus Karaliaus bažnyčios, klebonijos teritorijoje šalia tvenkinio, vyko septintasis Ringaudų poezijos pavasarėlis. Jį rengia Tabariškių klebonas kunigas Jordanas Kazlauskas, Ringaudų bibliotekos bibliotekininkė Vilija Mikutienė bei Ringaudų kultūros centras. Tvenkinys – tarsi riba tarp Tabariškių kaimo bei Ringaudų gyvenvietės. Poezijos šventė tapo šių vietovių gyventojų bei svečių turiningu susiėjimu. Už jį žmonės širdingai dėkojo klebonui kunigui J. Kazlauskui.

Pavasariulyje eiles skaitė apylinkių, Šiaulių, Jonavos, Kauno poetai – mėgėjai bei profesionalai, t. y. Lietuvos rašytojų sąjungos nariai, iš pastarųjų – Liudas Gustainis ir Vladas Vaitkevičius. Apie galimybę ateityje papildyti jų gretas bylojo kaunietės abiturientės Neringos Butnoriūtės posmai. Pavasariulyje skaityti Karolio Širvinsko eilėraščiai. Tradiciškai Ringaudų poezijos pavasarėlyje savo eiles skaito ir dvasininkai. Ši-

eidami žemiškoje kelionėje, vieni kitiems padėdami, stengtusi vis labiau pažinti Viešpatį ir pajustų amžinojo gyvenimo artumą. Po šv. Mišių, lydimi vyskupo giesmės, miesto gatvėmis tikintieji ėjo į Kelmės kultūros centrą. Čia prasidėjo šventinis koncertas. Dainavo, grojo, vaidino iš Šiaulių atvykęs vaikų ansamblis „Svirplys“, Šv. Cecilijos religinis folklorinis ansamblis, Šiaulių konservatorijos akordeonistų ansamblis „Gama“ ir Šiaulių dramos teatro aktorės.

Šiaulių ganytojas renginį pradėjo mintimi, kad „esame tiek laimingi žemėje, kiek išmokstame mylėti Dievą bei vienas kitą ir suprasti, kad esame tikrai Dievo meilės įrankiai“. Kelmės dekanas kun. Arūnas Urbelis sakė, kad šis žemaitiškas kraštas, paskutinis Europoje priėmęs krikštą, dabar yra vienoje jauniausių vyskupijų, tad turėtų skirtis tikrai gyvu tikėjimu. Už buvimą kartu tiek džiugiomis, tiek sunkiomis minutėmis Šiaulių vyskupui dėkojo Kelmės savivaldybės administracijos Kultūros skyriaus vedėjas Algis Krutkevičius. Vyskupijos 10-ties metų nueitą kelią pristatė Daliaus Ramanausko sukurtas filmas.

Moksleivių konkurso baigiamasis renginys

Gegužės 18 d. Šiaulių miesto kultūros centre vyko Šiaulių vyskupijos moksleivių konkurso „Kelkis, eik! Tavo tikėjimas išgelbėjo tave“ (Lk 17, 19) baigiamasis renginys. Šventės organizatoriai – Šiaulių vyskupijos katechetikos centras mokslo metų pradžioje buvo paskelbęs konkursą. Atskirų amžiaus grupių mokiniai įvairiomis raiškos formomis (1–4 kl. piešė, 6–8 kl. rinko kraštotylinę istorinę medžiagą apie vietos parapiją, šventovę, tikėjimo liudytojus, 9–12 kl. pateikė 2–4 nuotraukų ciklą) stengėsi atskleisti konkurso temą. Konkursui buvo pateikta apie 500 darbų. Gegužės 18 dienos baigiamajame renginyje, skirtame visiems konkurso dalyviams, apdovanoti išradingiausių darbų autoriai ir jų mokytojai. Šiltą sveikinimo žodį susirinkusiesiems tarė šventės globėjas Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Dvi valandas trukusio renginio metu skambėjo giesmės, dainos, džiugino šokiai.

-irat-

Tarptautinis jaunimo festivalis Pažaislyje

Birželio 1–2 d. Pažaislyje vyko Krikščioniškojo jaunimo festivalis „Pažaislis‘2007“, pritraukęs beveik 200 jaunų žmonių ne tik iš Kauno, bet ir iš Kėdainių, Prienų, Jonavos, netgi Lenkijos, Vokietijos ir Latvijos. Į šią šventę jaunimą pakvietė Mažesnieji broliai kapucinai OFM Cap. ir Kauno arkivyskupijos jaunimo centras.

Nuo ankstyvo birželio 1 d. ryto susirinkęs būrys darbingų ir linksmų savanorių, vadovaujamų Petrašiūnų parapijos jaunimo vadovų Julijos ir Karolio, sutvarkė aplinką bei, viską paruošę būsimai šventei, nekantriai laukė atvykstant dalyvių. 18 val., pasibaigus registracijai, visus giesmėmis pasveikino Petrašiūnų jaunimo grupė. Po šlovinimo sveikinimo žodį tarė renginio vedėjai – petrašiūnietė Jurgita bei Kauno kunigų seminarijos klierikas Rytis, Petrašiūnų parapijos klebonas br. Vincentas Tamošauskas OFM Cap. ir svečiai – broliai kapucinai iš Lenkijos. Šventės programą pristatė renginio koordinatore Julija, o Lina iš Kauno arkivyskupijos jaunimo centro pakvietė rengtis ir dalyvauti Lietuvos jaunimo dienose. Prieš vakarienę jaunimas rinkosi į pokalbių grupes, diskutavo, dalijosi mintimis ir tikėjimo patirtimi, dainavo ir žaidė. Iš viso buvo beveik trisdešimt darbo grupelių. Po vakarienės laukė išpūdingiausia vakaro dalis – koncertas, kurį vėl pradėjo Petrašiūnų parapijos jaunimas. Po jų pasirodė Augis iš „Gyvųjų akmenu“ bendruomenės, išpūdingo palaikymo susilaukęs VDU Katalikų teologijos fakulteto prodekanas dr. Benas Ulevičius, taip pat lenkai broliai kapucinai. Šančių parapijos vikaras kun. Kastytis Šulčius su draugu Edga-

ru stebino krikščioniškuoju repu, o jaukią vienuolyno tylą drumstė Mantvydas su jūrų skautais. Po skautų vakaro programą tęsė ypatingo dėmesio susilaukęs Palemono jaunimo miuziklas ir Veikliųjų žmonių bendrijos vyrai.

Koncertui pasibaigus ir nuotakai aprimus, visi dalyvavo Sutaikinimo pamaldose bažnyčioje. Renginio dalyviai aktyviai išitraukė į bendrą malda, ėjo išpažinties. Po Švč. Sakramento adoracijos Pacų koplyčioje jaunimas žiūrėjo krikščioniškus filmus.

Birželio 2 d. rytas pradėtas malda ir šlovinimu bažnyčioje. Po pusryčių buvo mokomasi linksmų bendruomeninių šokių, darbuotasi atskirose grupelėse. Prieš šv. Mišias katechezę vedė svečias – Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, o dvyliką valandą jaunimas susirinko į šv. Mišių auką, kuriai vadovavo Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. -lj-

Paminėta kunigystės sukaktis

Birželio 3 d. Kauno palaimintojo Jurgio Matulaičio parapijoje iškilmingai paminėta Palaimintojo Jurgio Matulaičio namų kapeliono, bažnytinės muzikos magistro mons. K. Senkaus 65-erių metų kunigystės sukaktis.

Šventė prasidėjo šv. Mišiomis dėkojant Dievui už mons. K. Senkui suteiktą kunigystės dovaną bei malones ir prašant, kad Dievas pašauktų daugiau darbininkų į savo vynuogyną. Šv. Mišias aukojo vysk. J. Preikšas, mons. K. Senkus, mons. V. Sidaras, kun. V. Pabrinkis. Per pamokslą mons. V. Sidaras, kalbėdamas apie kunigystės prasmę ir svarbą, kunigo pareigas – skelbti Gerąją Naujieną, liudyti Dievo ir jo sūnaus Jėzaus Kristaus meilę ir gailestingumą – prilygino angelų Gabrieliaus, Mykolo, Rafaelio pareigoms. Anot mons. Sidaro, toks gražus pareigingos tarnystės Kristui ir Bažnyčiai pavyzdys yra mons. K. Senkus, kurio 65-erių metų kunigiškojo gyvenimo veiklos centras Vokietijoje ir Lietuvoje visuomet buvo šv. Mišių aukojimas ir patarnavimas žmonėms jų dvasiniuose reikaluose.

1917 m. sausio 24 d. gimęs Terberių kaime, Didvyžių parapijoje, Vilkaviškio vlsč., baigęs šešias Vilkaviškio „Žiburio“ gimnazijos klases, mons. K. Senkus 1935 m. įstojo į Vilkaviškio kunigų seminariją. Sovietams okupavus Lietuvą ir rusų kariams užgrobęs seminarijos rūmus, 1940 m. pasitraukė į Vokietiją. Ten baigė Miunsterio seminariją ir universitetą. 1942 m. gegužės 30 d. Miunsterio šv. Pauliaus katedroje Miunsterio vyskupo (po karo pakelto kardinolu, 2005 m. paskelbto palaimintuoju) Klemenso Augusto grafo von Galeno buvo išventintas kunigu. Tarnaudamas Kristui ir Bažnyčiai įvairiose Vokietijos parapijose, aukodamas šv. Mišias ir teikdamas sakramentus vokiečių tautybės žmonėms bei likimo nublokštiems savo tautiečiams, mons. K. Senkus palaikė savo tautiečių viltį, tikėjimą, kad Lietuva bus laisva, organizavo religinius, tautinius ir kultūrinius renginius, labdaros siuntas Punsko, Seinų bei Suvalkų krašto lietuviams, o nuo 1989 m. įvairią paramą Lietuvos žmonėms per Lietuvos Caritas. Mons. K. Senkus savo muzikines žinias, gautas studijuojant Regensburgo bažnytinės muzikos mokykloje ir Popiežiškajame sakralinės muzikos institute, panaudojo puoselėdamas bažnytinio giedojimo kultūrą, rengdamas ir leisdamas giesmynus Vokietijoje ir sugrįžęs į Lietuvą.

Po šv. Mišių mons. K. Senkui buvo įteiktas popiežiaus Benedikto XVI ypatingas apaštališkasis palaiminimas. Mons. K. Senkui pasveikinimus garbingos sukakties proga atsiuntė kardinolas J. A. Bačkis, arkiv. S. Tamkevičius, Lietuvos vyskupai. Šventėje dalyvavo ir mons. K. Senkų sveikino vysk. J. Preikšas, mons. V. Grigaravičius, kun. V. Veprauskas, kiti monsinjoro bičiuliai kunigai, Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijos seserys, pažįstami, giminės, parapijos tikintieji ir svečiai. -jp-

kart skambėjo Jonavoje tarnaujančio kunigo Juozo Čičirkos mamai skirtos eilės bei Tabariškių klebono J. Kazlausko hegzometru parašyti eilėraščiai. Pavasarėlyje koncertavo Ringaudų vaikų etnografinis ansamblis „Ringučiai“, Babtų gimnazijos gitarininkų kvartetą. Šventės dalyviams įteiktos ringaudiškės keramikės Virginijos Laužadienės sukurtos skulptūrėlės.

-jkk-

Keliais žodžiais

Kazlų Rūda. Nevyriausybinė organizacija – Kazlų Rūdos literatų ir menininkų klubas „Girių versmė“ šiemet mini 16 metų sukaktį. Kiekvieną pavasarį literatai švenčia „Pirmąjį Žiedą“ – eilių ir gėlių šventę. Šiemet poezijos posmai ir pavasario žiedai buvo skirti Švč. Mergelei Marijai. Gegužės 26 d. popietę Kazlų Rūdos krašto literatai, klubo nariai iš Marijampolės ir Kauno Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje prie Marijos altoriaus skaitė eilėraščius, giedojo giesmes. Šioje netradicinėje šventėje dalyvavo literatai iš Vilkaviškio rajono Pilviškių miestelio, V. Kudirkos gimtinės Paežerių, posmų pasiklausyti buvo atėję ir parapijos vikaras kun. R. Vitkovskis, keletas parapijiečių.

-vf-

Kviečia studijuoti

Vytauto Didžiojo universiteto Katalikų teologijos fakultetas kviečia studijuoti pagal naują bakaluro studijų programą KRIKŠČIONIŠKOJI PEDAGOGIKA. Ją pabaigę įgysite aukštąjį universitetinį išsilavinimą – religijos mokslų bakalaurą ir mokytojo profesinę kvalifikaciją. Galima pasirinkti tiek dieniinę, tiek ir neakivaizdinę studijų formą, studijų trukmė – 4 metai.

***

Jei jau turite socialinių ar humanitarinių mokslų bakaluro kvalifikacinį laipsnį, kviečiame Jus stoti į atnaujintą magistro studijų programą KRIKŠČIONIŠKASIS ŠVIETIMAS. Ją pabaigę įgysite religijos mokslų magistrą. Studijų trukmė – pusantrų metų. Studijų programos kryptis: suaugusiųjų religinis švietimas.

Daugiau informacijos tel. 37 323 477. El. paštu: r.zilinskaite@ktf.vdu.lt Adresas: Kaunas, Gimnazijos g.

JĖZUS IR ELIJAS

13 eilinis sekmadienis (C)

1 Kar 19, 16b. 19–21; Gal 5, 1.13–18; Lk 9, 51–62

Daugelis žmonių laikė Jėzų pranašu. Šiandienos Evangelijoje sugretinamas Jėzus ir Elijas, kuris laikytas didžiausiu pranašu po Mozės. Apie Eliją pasakojama pirmoje ir antroje Karalių knygoje, apie jį kalba taip pat pranašai – Izaijas ir Jeremijas. Pirmą Jėzaus sugretinimą su Eliju randame pasakojime apie samariečių kaimą. Jokūbo ir Jono reakcija primena pasakojimą apie Eliją iš 2 Kar 1, 5–14. Gindamas pranašiką orumą Elijas šaukėsi dangaus liepsnos, kuri sudegino karaliaus Ahazijo siūstus penkiasdešimtinkus.

Žmogiškai imant, labai suprantama, kad susidūrus su kvailu užsispyrimu susierzinama, net pykstama. Ypač jei tenka naktį praleisti gatvėje, nors namie pakankamai vietos. Apaštalai Jokūbas ir Jonas ypač piktinosi Samarijos kaimo gyventojų nesvetingumu. Juk tiems žmonėms turėtų būti didžiulė garbė priimti pernaktį Jėzų. Užuoat pagerbę Mokytoją, jie jo neįsileidžia. Ach tie samariečiai! To ir galima iš jų laukti... Mišrūs klaidatikiai... Konfesisinis priešiškusmas pažeidžia žmogišką svetingumo pareigą. Jėzus leidžiasi į savo paskutinę kelionę Jeruzalėn, ir jos pradžia jau apkarsta. Jis atmetamas jau dabar ir gali numatyti, kas jo laukia. Evangelistas tai nusako tokiais žodžiais: „Jėzus ryžtingai nukreipė savo veidą į Jeruzalę.“ Jėzus ryžtingai kreipia savo žvilgsnį ir širdį į Jeruzalę, kur bus atmetas ir pasmerktas myriop.

Suprantama, kad į samariečių parodytą nesvetingumą mokiniai reaguoja įniršiu. Jiems pikta ne vien dėl to, kad tenka vargintis ieškant nakvynės, bet svarbiausia – kad rodoma nepagarba Jėzui. Jie linkę melstis pranašo Elijo pavyzdžiu: linki, kad nesvetingus kaimo gyventojus iš dangaus išstiktų liepsnos. Tačiau jų spontaniška reakcija jau pažabota krikščioniškų stabdžių. Pirmą prakeiksmo žodžių jie kreipiasi į Jėzų klausdami, ar jis tam pritaria.

Čia jie pasirodė esą nuovokūs: Jėzus atmeta jų siūlomą prakeiksmą, jis neleidžia atmokėti piktu už pikta. Jo netenkina tariama „religinio uolumo“ intencija. Tai pamoka ir įspėjimas, kad patys ateityje nebūtų kietakakčiai skirtingų įsitikinimų žmonėms. Nesvetingi samariečiai nuteisiami tuo, kad Jėzus aplenkia jų kaimą.

Kelyje į Jeruzalę, savo galutinį tikslą, Jėzus sutinka tris žmones. Pirmasis pareiškia norą būti Jėzaus mokiniu, beatodairiškai tvirtindamas: „Seksiu paskui tave, kur tik tu eitum!“ Jėzus jam vaizdingai nusako šio kelio sunkumus: lapės turi urvus, paukščiai – lizdus, tik Jėzaus mokiniai neturi kur prisiglausti. Jie yra nuolat kelionėje, jų gyvenime nieko nėra garantuota, jie neturi saugaus prieglobsčio. Mes nežinome: ar vis dėlto tas žmogus ryžosi eiti su Jėzumi, ar išsigando iškilusių sunkumų.

Į antrąjį vyrą Jėzus kreipėsi pats: „Sek paskui mane!“ Čia vėl iškyla sunkumų. Pašauktasis norėtų dar keletą metų likti namie, kol mirs senyvas tėvas, o tuomet surengti jam deramas laidotuves. Tačiau Jėzaus žemiškasis gyvenimas jau eina į pabaigą, jis nebeturi laiko. Jei nori, mokinys turi ateiti tuoj pat, antraip bus vėlu. Mirusiuosius gali laidoti ir tie, kurie mirę savo dvasia. Skelbiantis Dievo karalystę mokinys šaukiamas tarnauti gyvenimui, duoti žmonėms naują gyvenimą. Ši tarnystė yra svarbesnė už visokias apeigines pareigas.

Trečiasis vyras pats pasiprašo pas Jėzų. Jo apsisprendimas labai rimtas. Jis tiesiog prašo žmogiškai suprantamos išlygos: pirma atsiveikinti su savo šeima. Atrodytų, kad giminytės ryšiai yra puoselėtina vertybė, tačiau Jėzus šią išlygą ryžtingai atmeta. Jokių *pirma*, jokių *bet* – mokinys turi sekti Jėzų dabar. Jėzaus akyse tik Dievo karalystei priklauso pirmenybė, visa kita – po to. Kas artinasi prie Dievo karalystės su išlygomis yra netinkamas.

Čia vėl iškyla skirtumas tarp Jėzaus ir Elijo. Pirmajame skaitinyje panašų prašymą Elijui išsako Eliša. Elijas apgaubia Elišą savo skraiste, paskirdamas jį savo įpėdiniu. Tačiau Elijas leidžia Elišai atsiveikinti su namiškiais. Jėzaus atsakymas atskleidžia jo mokiniams keliamą aukštesnį reikalavimą. Jėzaus reiklumas įkvėptas meilės, bet ne griežtumo.

Ėmęsis arklo artojas turi visą dėmesį sutelkti į priekį. Jei jis imsis dairytis į šalis ar gręžiotis atgal, vagos bus kreivos, o medinį arklą gali sulaužyti užkliuvęs akmuo. Ši pastaba galioja visiems krikščionims. Ankstesnis gyvenimas praėjo, todėl neverta gręžiotis į apgailėtas nuodėmes. Krikščioniui dera žvelgti tik į priekį. Priešakyje jo laukia svarbios užduotys, iš kurių paskutinė didžioji – mirtis. Krikščioniui prieš akis yra nuostabūs Dievo pažadai, laukiantys to, kuris palieka tiesią gyvenimo vagą. Krikščionio gyvenimas – ne atsiveikinimas, veikiau – lūkestis ir pasiveikinimas.

IŠLYDĖJIMAS Į MISIJAS

14 eilinis sekmadienis (C)

Iz 66, 10–14 c; Gal 6, 14–18; Lk 10, 1–12. 17–20

Jėzus siunčia mokinius skelbti gerą naujieną poromis. Išbandydamas jis siunčia juos po du – kad jaustųsi esą ne vien pavieniai šaukliai, o galėtų vienas kitą paremti. Jėzus pamoko, kokia laukia jų užduotis ir gyvenimo būdas kelyje. Dvasinė pjūtis, kurios jie siunčiami surinkti, yra labai didelė. Laikui bėgant ji didėja, nes vis daugiau žmonių sužino apie Jėzų. Tačiau drauge pjūtis tampa ir labiau diferencijuota, mat žmonės darosi vis laisvesni ir labiau išsilavinę. Ankstesnėmis epochomis pakakdavo įtikinti tautos valdovą ir drauge su juo atsiversdavo tūkstančiai. Buvo laikai, kai Bažnyčios hierarchai turėdavo didesnę politinę įtaką. Tačiau šiandien Bažnyčios įtaka visuomenėje grindžiama jos moraliniu autoritetu.

Šiandien tenka darbuotis dėl kiekvienos individualaus asmens sielos. Į kiekvieną žmogų reikia prabilti įtikinamai ir asmeniškai. Tokiai pjūčiai visuomet per maža darbininkų. Kodėl reikėtų prašyti Dievą siųsti daugiau darbininkų? Ar jis pats nėra suinteresuotas pjūtimi? Ar negalėtų siųsti darbininkų be atskiro prašymo? Meldžiantis ši darbininkų stoka tampa geriau įsisąmoninama. Melsdami suvokiame, jog darbininkai neišdygsta patys savaime – jie atsiunčiami Dievo. Malda taip pat apsaugo nuo aklo aktyvumo, kuriam daugelis nejučia linkę pasiduoti.

Kaip seksis pasiūstiesiems pjūties darbininkams? Jėzus jiems nepalieka jokių nepagrįstų iliuzijų. Jų gyvenimas nebus saugus ir patogus. Priešingai, tarsi avims tarp vilkų, jiems nuolat gresia pavojus. Jėzus trokšta, kad jo darbininkai apsieitų be globojančios valdžios rankos, atsivertimą skelbiančių pamokslininkų neturėtų saugoti kareivių būriai (beje, istorijoje tai ne kartą kartojo). Beginkliai ir silpni Kristaus skelbėjai apsiginklavę Jėzaus Dvasios galybe; tačiau jie bejėgiai įveikti žmonių laisvos valios užtvaras. Jėzaus mokiniai turi eiti į misiją kukliai ir atsižadėję savęs. Jie neturi finansinių garantijų, jiems draudžiama net pasiimti piniginių. Jie turi laikytis neturto, priklausyti nuo kitų svetingumo, atsižadėti ypatingų asmeninių poreikių. Jiems nederą keisti namų ieškant kur geriau. Jėzaus pamokymai siunčiamiems darbininkams galioja ir šiandienėmis sąlygomis. Siekiančiam evangelizuoti kitus dera paklausti savęs: ar sielovada būtinas naujausias džipas, ar galima pasitenkinti kuklesne transporto priemone; taip pat palyginti asmenines išlaidas su parapijiečių gyvenimo lygio vidurkiu. Nereikia manyti, kad tokie reikalavimai neturi poveikio Dievo karalystės skelbimui.

Jėzus, liepdamas nieko kelyje nesveikinti, neturi omenyje, kad mokiniai gali būti nedraugiški ar nemandagūs. Taip sakydamas Jėzus nori apsaugoti mokinius nuo tuščių plepalų, kai kurie tuščiai plepėti gali ištisomis valandomis. Pamokymas nieko kelyje nesveikinti egzistavo dar prieš Kristaus laikus. Pranašas Eliša išleisdamas savo tarną Gehazį į kelionę sakė: „Jeigu ką nors sutiksi, nesveikink, ir jeigu kas nors tave sveikins, neatsakyk“ (2 Kar 4, 29). Tarnas buvo pasiūstas prikelti mirusį šunemietės vaiką. Reikalavimas nieko kelyje nesveikinti rodo reikalo svarbumą – tai gyvybės ar mirties klausimas. Rytų kultūroje pasveikinimas nėra vien tik mandagus linktelėjimas. „Pasveikinti“ toje kultūroje reiškia rodyti ir priimti svetingumą; būti pasirėngusiam ne vien persimesti keletu žodžių, bet įsileisti į ilgus svarstymus; čia pat tvarkyti reikalus, domėtis kitų reikalais, dalytis naujienomis. Mūsų kultūroje pasisveikinimas dažnai gali reikšti vien tuščią mandagumo gestą. Dažnai tuščiais žodžiais norime apsisaugoti nuo gilesnio ryšio ir įsipareigojimo.

Klebonai galėtų atsidusti ir padaryti išlygą: tiesa, bet juk nei Jėzus nebuvo klebonas, nei pasiūstieji mokiniai... Nuolatinė sielovada parapijoje vyksta kitaip, negu aprašyta šios dienos skaitinyje. Tačiau nevalia pamiršti, kad ir nuolatinė žmonių sielovada savo esme yra nuolatinė misija. Dievo karalystę būtina skelbti visuomet iš naujo, – kad ši žinia būtų girdima nuolat, kad į Bažnyčią įsilietų vis naujų žmonių.

Ką mokiniai siūlo ir atneša žmonėms, pas kuriuos juos siunčia Kristus? Pirmiausia ramybę. Jie autoritetingai paliudija: ramybė šiems namams. Šiais žodžiais taip pat iš karto suvokiamas jų atvykimo tikslas. Jie siūlo Dievo ramybę tiems, kurie iki tol pyko ant Dievo, nuodėmiavo prieš jo valią. Dievas nelaukia, kol žmonės paprašys sutaikinimo, jis pirmas daro žingsnį ir siūlo jiems ramybę. Kristus yra ramybės pasiuntinys. Tačiau Jėzus realistas, jis žino, kad ne visi žmonės yra „ramybės vaikai“, ne visi trokšta ir ilgisi taikos su Dievu. Ši žinia neturi mokinių stebinti ar gluminti. Jeigu žmogui neįmanoma perteikti ramybės, telieka ramybėje pats skelbiantysis. *Laiške galatams* apaštalas Paulius linki: „Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus malonė tebūna, broliai, su jūsų dvasia.“ Savo laiškų pradžioje Paulius visuomet linki malonės ir ramybės. Šie du dalykai eina drauge, tai – Dievo dovana.

Mokiniai skelbia: Dievo karalystė arti. Ji yra arti, tačiau dar ne visai čia. Jos artumas priklauso nuo širdies valios ir pasirengimo priimti Kristaus viešpatavimą.

Tarptautinė teologijos komisija

Išganyto viltis be krikšto mirusiems kūdikiams

(Tęsinys. Pradžia Nr. 10)

2. *Inquirere vias Domini* – ieškoti Dievo kelių. Teologiniai principai

42. Kadangi mūsų aptarinėjama tema Apreiškimas, glūdinantis Šventajame Rašte ir Tradicijoje, aiškaus atsakymo neteikia, tikintysis į pagalbą turi pasitelkti kai kuriuos Bažnyčios, konkrečiai Magisteriumo, tikėjimo paveldo sergėtojo, suformuluotus, Šventajai Dvasiai padedant, pamatinius teologinius principus. Pasak Vatikano II Susirinkimo: „Esama katalikiškojo mokymo tiesų laisvniškumo arba hierarchijos, nes jų ryšys su krikščioniškojo tikėjimo pamatu įvairus“ (*Unitatis redintegratio* 11). Nė vienas žmogus galiausiai negali savęs išganyti. Išganytas ateina tik iš Dievo Tėvo per Jėzų Kristų Šventojoje Dvasioje. Ši pamatinė tiesa (apie Dievo išganomojo akto žmogaus atžvilgiu „absoliučią būtinybę“) skleidžiasi istorijoje tarpininkaujant Bažnyčiai ir per jos sakramentinę tarnybą. *Ordo tractandi*, kurios laikysimės, eina po *ordo salutis*, išskyrus vieną išimtį: tarp trejybinio ir bažnytinio-sakramentinio matmens įsiterpia antropologinis matmuo.

2.1. Visuotinė išganingoji Dievo valia įgyvendinta tarpininkaujant vien Jėzui Kristui Šventojoje Dvasioje

43. Diskutuojant dėl be krikšto mirusių kūdikių likimo, visuotinės išganingosios Dievo valios slėpinys yra centrinis ir pamatinis principas. Šio slėpinio gilumą atspindi dieviškosios meilės, kuri yra pasireiškusi ir kaip visuotinė, ir kaip teikianti pirmenybę, paradoksas.

44. Senajame Testamente Dievas vadinamas Izraelio tautos išganytoju (plg. *Iš* 6, 6; *Ist* 7, 8; 13, 5; 32, 15; 33, 29; *Iz* 41, 14; 43, 14; 44, 24; *Ps* 78; *1 Mak* 4, 30). Vis dėlto Izraeliui pirmenybę teikiančiam jo meilei būdinga visuotinė reikšmė, aprėpiant pavienius asmenis (plg. *2 Sam* 22, 18. 44. 49; *Ps* 25, 5; 27, 1) ir visus žmones: „Tu myli visa, kas yra, ir nesišlykšti niekuo, ką esi padaręs, nes nebūtum padaręs, jei būtum nekentęs“ (*Išm* 11, 24). Per Izraelį išganytas pasiekia visas pagonių tautas (plg. *Iz* 2, 1–4; 42, 1; 60, 1–14). „Aš padarysiu tave ir tautų šviesa, kad mano išganytas pasiektų žemės pakraščius“ (*Iz* 49, 6).

45. Tokia pirmenybę teikiančioji ir visuotinė Dievo meilė artimai susijusi su Jėzumi Kristumi; ji įgyvendinama Jame, kuris yra vienatinis visų (plg. *Apd* 4, 12), bet pirmiausia tų, kurie pasidaro maži ar nuo-

lankūs (*tapeinosei*) kaip „mažutėliai“, Išganytojas. Pats būdamas romus bei nuolankios širdies (plg. *Mt* 11, 29), Jėzus iš tiesų palaiko su jais slėpingai artimą bei solidarų ryšį (plg. *Mt* 18, 3–5; 10, 40–42; 25, 40. 45). Jėzus teigia, jog rūpintis tokiais mažutėliais patikėta Dievo angelams (plg. *Mt* 18, 10). „Taip ir jūsų dangiškasis Tėvas nenori, kad pražūtų bent vienas šitų mažutėlių“ (*Mt* 18, 14). Šis jo valios slėpinys taip, kaip panorėjo Tėvas (69), yra apreikštas per Sūnų (70) ir dalijamas dovanojant Šventąją Dvasią (71).

46. Dievo Tėvo išganomosios malonės, įgyvendintos per vienatinį ir visuotinį Tarpininką – jo Sūnų Jėzų Kristų, visuotinumą galingai išreikštas Pirmajame laiške Timotiejui: „Tai gera ir priimtina akyse mūsų Gelbėtojo Dievo, kuris trokšta (*thelei*), kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą. Vienas yra Dievas ir vienas Dievo ir žmonių Tarpininkas – žmogus Kristus Jėzus, kuris atidavė save kaip išpirką už visus, tai paliudydamas nustatytu laiku“ (*1 Tim* 2, 3–6). Pabrėžtinai žodžio „visi“ pakartojimas (eil. 1, 4, 6) ir tokio visuotinumą teisinimas Dievo ir jo tarpininko, kuris pats yra žmogus, vienatiniškumu perša mintį, jog iš šios išganingosios valios niekas nėra išskirtas. Kaip maldos objektas (plg. *1 Tim* 2, 1), ši išganingoji valia (*thelema*) žymi nuoširdžią Dievo valią, kuriai žmonės kartais priešinasi (72). Todėl dangiškojo Tėvo turime melsti, kad jo valia (*thelema*) žemėje būtų vykdoma taip, kaip danguje (plg. *Mt* 6, 10).

47. Šios valios slėpinys, apreikštas Pauliui kaip „iš visų šventųjų mažiausiajam“ (*Ef* 3, 8), šaknijasi Tėvo sumanyje padaryti savo Sūnų ne tik „pirmagimiu tarp daugelio brolių“ (*Rom* 8, 29), bet ir „visos kūrinijos pirmagimiu“ bei „mirusiųjų pirmagimiu“ (*Kol* 1, 15. 18). Toks apreiškimas leidžia Sūnaus tarpininkavime išvelgti visus suskilimus įveikiančius visuotinį bei kosminį matmenį (plg. *Gaudium et spes* 13). Žmonijos visuotinumą atžvilgiu Sūnaus tarpininkavimu įveikiami I) įvairūs kultūriniai, socialiniai bei lyties skirtingumai: „nebėra nei žydo, nei graiko; ... nei vergo, nei laisvojo; ... nei vyro, nei moters“ (*Gal* 3, 28) ir II) nuodėmės sukelti tiek vidiniai (plg. *Rom* 7), tiek tarpasmeniniai (plg. *Ef* 2, 14) suskilimai: „Kaip vieno žmogaus neklusnumu visi* tapo nusidėjėliais, taip ir vieno klusnumu visi taps teisūs“ (*Rom* 5, 19). Kosminio suskilimo atžvilgiu Paulius teigia: „nes Dievas panorėjo jame apgyvendinti visą pilnatvę, ir, darydamas jo kryžiaus krauju taiką, per jį sutaikinti su savimi visa, kas yra žemėje ir danguje“ (*Kol* 1, 19–

*Lietuviškuose Šventojo Rašto vertimuose (Šventasis Raštas. Senasis ir Naujasis Testamentas. – Vilnius: Lietuvos Katalikų Vyskupų Konferencija, 1998; Biblija, arba Šventasis Raštas. Ekumeninis leidimas. – Vilnius: Lietuvos Biblijos draugija, 1999) „daugelis“, – red. past.

20). Sujungtus abu matmenis aptinkame Laiške efeziečiams (1, 7–10): „turime atpirkimą jo krauju ir nuodėmių atleidimą jo malonės gausa. <...> kaip jis panorėjo iš anksto nutarti <...> visa, kas yra danguje ir žemėje, iš naujo suvienyti Kristuje kaip galvoje“.

48. Šio išganymo slėpinio išsipildymo, tiesa, dar nematome, nes „tuo tarpu mes esame išgelbėti viltimi“ (Rom 8, 24). Šventoji Dvasia iš tiesų taip liudija, kartu akindama krikščionis melsti ir tikėtis galutinio prisikėlimo: „Juk mes žinome, kad visa kūrinija iki šiol tebedūsauja ir tebesikankina. Ir ne tik ji, bet ir mes patys, kurie turime Dvasios pirmuosius vaisius, ir mes dejuojame, laukdami išūnijimo ir mūsų kūnų atpirkimo. O ir Dvasia ateina pagalbon mūsų silpnumui. Mes juk nežinome, ko turėtume deramai melsti, todėl pati Dvasia užtaria mus neišsakomais atodūsiais“ (Rom 8, 22–23, 26). Tad Dvasios atodūsiai ne tik padeda mums melstis, bet ir apima, taip sakant, visų suaugusiųjų, visų kūdikių, visos kūrinijos kančias (73).

49. Kverzy Sinodas (853 m.) teigia: „Visagalis Dievas trokšta, kad visi žmonės be išimties būtų išganyti (1 Tim 2, 4), tačiau išganomi ne visi. Tai, kad kai kurie išganomi, yra To, kuris išgano, dovana, tuo tarpu tie, kurie pražūva, pražūva dėl savo kaltės“ (74). Iškeldamas aiškų teigiamą šio pareiškimo apie visų visuotinio solidarumo Jėzaus Kristaus slėpinyje pasekmes, Sinodas, be to, teigia: „Kaip nėra, nebuvu ir nebus nė vieno žmogaus, kurio prigimtis nebūtų įimta į Jėzų Kristų, mūsų Viešpatį, taip nėra, nebuvu ir nebus nė vieno žmogaus, už kurį jis nebūtų kentėjęs; vis dėlto ne visi yra atpirkti jo kančios slėpinio“ (75).

50. Toks kristocentrisnis įsitikinimas reikštas visoje katalikiškojoje tradicijoje. Pavyzdžiui, šventasis Ireniejus, cituodamas Pauliaus tekstą, tvirtina, kad Kristus sugriš visa suvienyti savyje (plg. Ef 1, 10), kad prieš jį turėtų prikaupti kiekvienas kelis danguje, žemėje ir po žeme ir kiekvienos lūpos išpažinti, jog Jėzus Kristus yra Viešpats (76). Tomas Akvinietis, vėlgį remdamasis Pauliaus tekstu, teigia: „Kristus yra tobulus Dievo ir žmonių Tarpininkas, nes jo mirtimi žmonija buvo sutaikinta su Dievu“ (77).

51. Vatikano II Susirinkimo dokumentuose ne tik cituojamas visas Pauliaus tekstas (plg. *Lumen gentium* 60; *Ad gentes* 7), bet ir juo remiamasi (plg. *Lumen gentium* 49), be to, Kristus nekart įvardijamas kaip vienatinis tarpininkas (*Lumen gentium* 8, 14, 62). Ši pagrindinė kristologinio tikėjimo ištara taip pat yra išreikšta popiežiškojo Magisteriumo po Susirinkimo: „Ir nėra niekame kitame išgelbėjimo, nes neduota žmonėms po dangumi kito vardo, kuriuo galėtume būti išgelbėti (Apd 4, 10, 12). Šis <...> tvirtinimas turi visuotinę reikšmę, nes visiems – žydams ir pagonims – išganymas gali ateiti tik iš Jėzaus Kristaus“ (78).

52. Deklaracijoje *Dominus Iesus* Katalikų Bažnyčios įsitikinimas bei nuostata glaustai apibendrinami šiais žodžiais: „Kaip katalikų tikėjimo tiesa būtina tvirtai tikėti tuo, kad vienatinio ir trivienio Dievo visuotinė išganingoji valia pasirodė ir buvo įgyvendinta viena kartą visiems laikams Dievo Sūnaus įsikūnijimo, mirties ir prisikėlimo slėpinyje“ (79).

2.2. Nuodėmės visuotinumai ir visuotinė išganymo būtinybė

53. Su Bažnyčia slėpingai susijusi visuotinė išganingoji Dievo valia, tarpininkaujant Jėzui Kristui, apima visus žmones, kurie, anot Bažnyčios tikėjimo, yra išganymo reikalingi nusidėjėliai. Jau beveik visose Senojo Testamento knygoose minima visa smelkianti žmogiškosios nuodėmės prigimtis. Pradžios knygoje tvirtinama, kad nuodėmė kilo ne iš Dievo, bet iš žmogaus, nes Dievas viską sukūrė gera ir matė, jog tai gera (plg. Pr 1, 31). Nuo to momento, kai žmonijos žemėje ėmė daugėti, Dievui teko skaitytis su žmonių nuodėmingumu: „Viešpats matė, koks didelis buvo žmonių nedorumas žemėje ir kaip kiekvienas užmojis, sumanytas jų širdyse, linko visą laiką tik į piktą.“ Jis net „gailėjosi sukūręs žmogų žemėje“ ir sukėlė tvaną, kad nušluotų visa, kas gyva, išskyrus Nojų, radusį malonę jo akyse (plg. Pr 6, 5–7). Tačiau nė tvanas nepakeitė žmogaus polinkio į nuodėmę: „Niekada daugiau nebepasmerksiu žemės už žmonių kaltes, nes žmogaus širdies polinkiai pikti nuo pat jaunumės“ (Pr 8, 21). Senojo Testamento autoriai buvo įsitikinę, kad nuodėmė žmonijoje buvo giliai įsiaknijusi bei visur paplitusi (plg. Pat 20, 9; Mok 7, 20, 29). Todėl tokie dažni Dievui skiriami maldavimai, kad jis būtų atlaidus, kaip antai Ps 143, 2: „Neteisk savo tarno, nes prieš tave joks kūrinys nėra teisus“ arba Saliamono malda: „O kai jie tau nusidės, nes nėra žmogaus, kuris nenusidėtų, <...> sugriš pas tave visa širdimi <...>, išklausk savo dangaus buveinėje jų malda <...> ir atleisk tau nusidėjusiai savo tautai“ (1 Kar 8, 46, 48–50). Kai kuriuose tekstuose žmogus skelbiamas esąs nusidėjėlis nuo gimimo. Psalmiņkas pareiškia: „Aš gimęs kalteje, ir mano motina mane pradėjo nuodėmėje“ (Ps 51, 7). O Elifazo ištara: „Kas tas mirtingasis, kad galėtų būti švarus <...>? Ar gimusis iš moters, kad galėtų būti teisus Dievo akyse?“ (Job 15, 14; plg. 25, 4) dera su paties Jobo (plg. 14, 1, 4) ir kitų bibliinių autorių įsitikinimais (plg. Ps 58, 3; Iz 48, 8). Išminties raštijoje net apmąstomi protėvių Adomo ir Ievos nuodėmės padariniai visai žmonijai: „Bet per velnio pavydą mirtis atėjo į pasaulį, ir jo bičiuliai tai patiria“ (Išm 2, 24); „Nuodėmė prasidėjo su moterimi, per ją visi mirštame“ (Sir 25, 24) (80).

54. Pauliui Jėzaus Kristaus įgyvendinto atpirkimo visuotinumai atitinka nuodėmės visuotinumą. Savo Laiške romiečiams tvirtindamas, kad ir žydai, ir pagonys – visi yra nuodėmės pavergti (plg. Rom 3, 9) (81)

ir kad niekas negali išvengti visuotinio pasmerkimo, jis, savaime suprantama, remiasi Raštu: „Nėra teisus, nėra nė vieno. Nėra išmanančio, nėra kas Dievo ieškotų. Visi nuklydo, visi nuėjo vėjais; nėra kas darytų gera, nėra nė vieno!“ (Rom 3, 10–12, kur cituojama Mok 7, 20 ir Ps 14, 1–3, tapatus Ps 53, 1–3). Viena vertus, visi žmonės yra nusidėję ir turi būti išlaisvinti Jėzaus Kristaus, naujojo Adomo, atperkamąja mirtimi bei prisikėlimu; žmonės – ir žydai, ir pagonyms – gali būti išganyti ne įstatymo darbais, bet tik tikėjimu į Jėzų Kristų. Kita vertus, žmonijos nuodėmės būvis susijęs su pirmojo žmogaus, Adomo, nuodėme. Šis solidarumas su pirmuoju žmogumi, Adomu, išreiškias dviejuose Pauliaus tekstuose: 1 Kor 15, 21 ir ypač Rom 5, 12: „Todėl, kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip ir mirtis prasiskverbė į visus žmones, nes [gr. *eph'ho*: kitas galimas vertimas: „per tai, kad“ arba „su tokiu padariniu, kad“] (82) visi nusidėjo <...>“. Šiame anakolute žmonijos nuodėmės bei mirties būvio pirmapradis priežastingumas priskiriamas Adomui, nesvarbu kaip būtų aiškinamas žodis *eph'ho*. Adomo nuodėmės visuotinis priežastingumas suponuojamas Rom 5, 5a, 16a, 17a, 18a ir aiškiai išreikšiamas 5, 19a: „vieno žmogaus neklusnumu visi tapo nusidėjėliais“. Tačiau Paulius niekada neaiškina, kaip Adomo nuodėmė perduodama. Kritikuodamas Pelagijų, maniusį, kad Adomas daro įtaką žmonijai rodydamas blogą pavyzdį, Augustinas pareiškė, jog Adomo nuodėmė perduodama dauginantis arba paveldint, taip klasikiniu būdu suformuluodamas mokymą apie „gimtąją nuodėmę“ (83). Veikiama Augustino įtakos, Vakarų Bažnyčia beveik vieningai Rom 5, 12 aiškino „nuodėmės“ paveldimumo prasme (84).

55. To laikydamasis Tridento Susirinkimas savo V sesijoje apibrėžė: „Kas tvirtina, kad Adomo nusižen gimimas pakenkė jam vienam, bet ne jo palikuonims; kad iš Dievo gauto šventumo ir teisumo neteko tik jis, bet ne mes; ir kad, susitėpęs neklusnumo nuodėme, jis perdavė visai žmonių giminei tik mirtį ir kūno bausmes, bet ne kartu su tai ir nuodėmę, tas tebus atskirtas. Nes jis prieštarauja apaštalo žodžiams: *Todėl, kaip per vieną žmogų nuodėmė įėjo į pasaulį, o per nuodėmę mirtis, taip ir mirtis prasiskverbė į visus žmones, nes visi jame nusidėjo* [Rom 5, 12 Vulg.]“ (85).

56. Katalikų Bažnyčios katekizme skaitome: „Mokymas apie gimtąją nuodėmę yra, taip sakant, atvirkštinė pusė Gerosios Naujienos, kad Jėzus yra visų žmonių Išganytojas, kad visiems reikia išganyto ir kad išganytas visiems siūlomas per Kristų. Bažnyčia, turinti Kristaus išmonę, gerai žino, jog menkinant apreiškimą apie gimtąją nuodėmę daroma žala Kristaus slėpiniui“ (86).

2.3. Bažnyčios būtinybė

57. Katalikiškojoje tradicijoje nuolatos tvirtinta, jog Bažnyčia būtina išganymui kaip Jėzaus Kristaus at-

perkamojo darbo tarpininkė istorijoje. Toks įsitikinimas klasikiniu pavidalu išreikštas Kiprijono posakiu: *Salus extra Ecclesiam non est* (87). Vatikano II Susirinkimas šią tikėjimo ištarą pakartojė: „Remdamasis Šventuoju Raštu ir Tradicija, jis [Susirinkimas] moko, kad ši keliaujančioji Bažnyčia būtina išganymui. Vienintelis išganyto tarpininkas ir kelias yra Kristus, esąs tarp mūsų savo kūne, kuris yra Bažnyčia. Pabrėžtinai išskeldamas tikėjimo ir krikšto būtinybę (plg. Mk 16, 16; Jn 3, 5), jis sykiu patvirtino Bažnyčios, į kurią žmonės per krikštą įžengia kaip pro duris, būtinybę. Todėl negali būti išganyti tie, kurie žino, jog Katalikų Bažnyčią Dievas įsteigė per Jėzų Kristų kaip būtinybę, bet atsisako arba į ją įžengti, arba joje pasilikti“ (*Lumen gentium* 14). Bažnyčios slėpinio atžvilgiu Susirinkimas daug kartų patvirtino: „Bažnyčia Kristuje yra tarsi sakramentas arba artimos jungties su Dievu ir visos žmonių giminės vienybės ženklas bei įrankis“ (*Lumen gentium* 1). „Kristus atpirkimo darbą atliko būdamas neturtingas ir persekiojamas. Lygiai taip ir Bažnyčia šaukiama leisti tuo pačiu keliu, idant perteiktų žmonėms išganyto vaisius“ (*Lumen gentium* 8). „Prisikėlęs iš numirusių (plg. Rom 6, 9), jis [Kristus] pasiuntė mokiniams savo gailinančią Dvasią ir per ją įsteigė savo Kūną, tai yra Bažnyčią – visuotinį išganyto sakramentą“ (*Lumen gentium* 48). Šiose citatose į akis krinta Bažnyčios kaip tarpininkės visuotinis vaidmuo teikiant Dievo išganytoją: „visos žmonių giminės vienybės“, „perteiktų [visiems] žmonėms išganyto vaisius“, „visuotinis išganyto sakramentas“.

58. Turėdamas prieš akis naujas problemas bei situacijas ir išskirtinį pasakymo: *salus extra Ecclesiam non est* aiškinimą (88), Magisteriumas pastaraisiais laikais suformulavo švelnesnę to, kaip gali būti įgyvendinamas išganingasis ryšys su Bažnyčia, sampratą. Ši problematika aiškiai išdėstoma popiežiaus Pijaus IX kalboje *Singulari Quadam* (1854): „Tikėjimo dalimi, suprantama, laikytina tai, jog už Romos apaštališkosios Bažnyčios ribų niekas negali būti išganytas, nes ji yra vienintelė išganyto arka, ir kas į ją neižengs, tas pražus tvano vandenyse; kita vertus, tikru dalyku laikytina ir tai, kad tie, kurie tikrosios religijos nepažįsta, ir tas nepažinimas yra neįveikiamas, Viešpaties akyse šiuo atžvilgiu nėra susiję su kokia nors kalte“ (89).

59. Tolesnių paaiškinimų pateikta *Šventosios Oficijos laiške Bostono arkivyskupui* (1949 m.): „Norint pasiekti amžinąjį išganytoją, ne visada būtina būti realiai (reapse) įtrauktam į Bažnyčią kaip nariui, bet būtina priklausyti jai bent troškimu ir ilgesiu (*voto et desiderio*). Tas troškimas nebūtinai turi būti visada toks aki-vaizdas, koks yra katechumenų. Kai žmogų kamuoja neįveikiamas nepažinimas, Dievui pakanka migloto troškimo, taip vadinamo todėl, kad jis reiškiasi geru sielos polinkiu, kuriuo žmogus nori, kad jo valia sutaptų su Dievo valia“ (90).

60. Visuotinė išganingoji Dievo valia, įgyvendinta Jėzaus Kristaus Šventojoje Dvasioje ir apimanti Bažnyčią kaip visuotinį išganymo sakramentą, Vatikano II Susirinkimo nusakyta taip: „Šiai katalikiškai Dievo tautos vienybei, iš anksto skelbiančiai ir žadančiai visuotinę taiką, pašaukti visi žmonės, ir jai įvairiais būdais priklauso arba yra skiriami tiek tikintieji katalikai, tiek kiti tikintieji Kristų, tiek galiausiai apskritai visi žmonės, Dievo malonės pašaukti išganymui“ (*Lumen gentium* 13). Tai, kad vienatinis ir visuotinis Jėzaus Kristaus tarpininkavimas įgyvendinamas santykio su Bažnyčia kontekste, pakartota ir popiežiškojo Magisteriumo po Susirinkimo. Apie tuos, kurie neturėjo galimybės pažinti ar priimti Evangelijos apreiškimo, enciklikoje *Redemptoris missio* sakoma: „Tokiems žmonėms Kristaus išganymas prieinamas per malonę“, slėpininškai susijusią su Bažnyčia (91).

2. 4. Sakramentinio krikšto būtinybė

61. Dievas Tėvas visus žmones trokšta padaryti panašius į Kristų per Šventąją Dvasią, kuri juos savo malone perkeičia bei sustiprina. Paprastai toks panašėjimas su Kristumi įvyksta per sakramentinį krikštą, kuriuo žmogus padaromas panašus į Kristų, gauna Šventąją Dvasią, išlaisvinamas iš nuodėmės ir tampa Bažnyčios nariu.

62. Daugeliu įvairių Naujojo Testamento su krikštu susijusių ištarų išreiškiami ankstyvosios krikščionių bendruomenės krikšto supratimą atspindintys įvairūs jo reikšmės matmenys. Krikštas pirmiausia įvardijamas kaip nuodėmių atleidimas, kaip nuplovimas (plg. *Ef* 5, 26) arba kaip apšlakstymas, kuriuo širdys apvalomos nuo nešvarios sąžinės (plg. *Žyd* 10, 22; *1 Pt* 3, 21): „Atsiverskite, ir kiekvienas tepasikrikštija vardan Jėzaus Kristaus, kad būtų atleistos jums nuodėmės; tada gausite Šventosios Dvasios dovaną“ (*Apd* 2, 38; plg. *Apd* 22, 16). Pakrikštytieji padaromi panašūs į Jėzų Kristų: „Krikštu mes esame kartu su juo palaidoti mirtyje, kad kaip Jėzus buvo prikeltas iš numirusių Tėvo šlovinga galia, taip ir mes pradėtuome gyventi atnaujintą gyvenimą“ (*Rom* 6, 4).

63. Be to, kaip susijęs su krikštu, nekart minimas Šventosios Dvasios veikimas (plg. *Tit* 3, 5). Bažnyčia įsitikinusi, jog su krikštu suteikiama Šventoji Dvasia (plg. *1 Kor* 6, 11; *Tit* 3, 5). Prisikėlęs Kristus veikia per Dvasią, padarančią mus Dievo vaikais (plg. *Rom* 8, 14), pasitikinčiais kviečiančiu Dievu Tėvu (plg. *Gal* 4, 6).

64. Pagaliau pasitaiko ištarų, anot kurių, su krikštu tampama Dievo tautos dalimi, prisidedama prie „vieno kūno“ (*Apd* 2, 41). Krikštu žmogus įtraukiamas į Dievo tautą, Kristaus kūną ir dvasinę šventovę. Paulius kalba apie pakrikštijimą, „kad sudarytume vieną kūną“ (*1 Kor* 12, 13), tuo tarpu Lukas – apie „prisidėjimą“ prie Bažnyčios per krikštą (*Apd* 2, 41).

Krikšto dėka tikintysis ne tik yra individas, bet tampa Dievo tautos nariu. Jis tampa dalimi Bažnyčioje, kurią Petras vadina „išrinktąja gimine, karališkąja kunigyste, šventąja tauta, išsigtąja liaudimi“ (*1 Pt* 2, 9).

65. Sakramentinio krikšto teikimo tradicija aprėpia visus, net kūdikius. Tarp krikščioniškojo krikšto liudijimų Naujajame Testamente minima, jog būdavo pakrikštijamos ištisos šeimos (plg. *Apd* 16, 15; 16, 33; 18, 8), įskaitant, galimas daiktas, ir kūdikius. Senovinė kūdikių krikšto praktika (92), palaikyta Bažnyčios tėvų ir Magisteriumo, pripažįstama esmine Katalikų Bažnyčios tikėjimo supratimo dalimi. Tridento Susirinkimas teigia: „Laikantis apaštalių tradicijos, net kūdikiai, dar negalėję niekaip nusidėti, tikrai pakrikštijami nuodėmėms atleisti, idant atgimimu būtų apvalyti nuo to, ką atsinešę gimdami. Nes, kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę“ (*Jn* 3, 5)“ (93).

66. Sakramentinio krikšto būtinybė skelbiama bei išpažįstama kaip neatimama tikėjimo krikščioniškojo supratimo dalis. Remdamasi *Mt* 28, 19 ir t. bei *Mk* 16, 15 aptinkamu įsakymu ir *Jn* 3, 5 pateiktu paliepiamu (94), krikščionių bendruomenė nuo ankstyviausių laikų tikėjo krikšto būtinumu išganymui. Laikydama krikštą Jėzaus Kristaus nustatyta būtina įprastine priemone žmogų panašų į jį padaryti, Bažnyčia niekada nemokė krikšto „absoliutaus būtinumo“ išganymui; yra ir kitų būdų žmogų panašų į Kristų padaryti. Jau ankstyvojoje krikščionių bendruomenėje buvo priimta, jog sakramentinį krikštą gali pakeisti kankinystė, „kraujo krikštas“. Be to, buvo pripažįstamas troškimo krikštas. Šiuo atžvilgiu tebeaktualūs Tomo Akviniečio žodžiai: „Krikšto sakramento kas nors gali stokoti dvejopai. Pirma, tiek *in re*, tiek *in voto*; tokie yra tie, kurie nėra ir nenori būti pakrikštyti... Antra, Krikšto sakramento galima stokoti *in re*, bet ne *in voto*... Tokie žmonės išganymą gali pasiekti be krikšto vien krikšto troškimo (*in voto*) dėka...“ (95). Tridento Susirinkimas „krikšto troškimą“ pripažįsta kaip priemonę būti nuteisintam realiai Krikšto sakramento nepriėmus: „Paskelbus Evangeliją, tas perėjimas [iš nuodėmės į malonės būvį] negalimas be nuplovimo atgimimu arba to troškimo, nes parašyta: *Kas negims iš vandens ir Dvasios, neįžengs į Dievo karalystę*“ (*Jn* 3, 5)“ (96).

67. Iš krikščioniškojo tikėjimo ištaros apie sakramentinio krikšto būtinumą išganymui nevalia atimti jo egzistencinio reikšmingumo, traktuojant tai tik kaip vien teorinę ištarą. Kita vertus, lygiai taip pat gerbtina Dievo laisvė jo duodamų išganymo priemonių atžvilgiu. Todėl būtina vengti sakramentinį krikštą, troškimo krikštą ir kraujo krikštą tarpusavyje kaip nors supriešinti. Visa tai tėra kūrybinio poliariškumo įgyvendinant visuotinę išganingąją Dievo valią, numatančią tiek realią išganymo galimybę, tiek išganomąjį dialogą su žmogaus laisve, išraiškos. Būtent

tokia dinamika verčia Bažnyčią, visuotinį išganymo sakramentą, kviesti visus atgailauti, įtikėti ir priimti sakramentinį krikštą. Toks dialogas malonėje užsi-
mezga tik tada, kai žmogus egzistenciškai geba konkrečiai atsiliiepti, o to apie kūdikius pasakyti negalima. Iš to kyla būtinybė tėvams bei krikštatėviams kalbėti krikštijamų kūdikių vardu. Bet ką galima pasakyti apie be krikšto mirusius kūdikius?

2.5. Viltis ir malda už visų išganymą

68. Krikščionys yra vilties žmonės. Jie pasitiki „gyvuoju Dievu, kuris yra visų žmonių, o ypač tikinčiųjų, Gelbėtojas“ (1 Tim 4, 10). Laikydami Teofilakto siūlymo: „Jei jis [mūsų Dievas] nori, kad visi žmonės būtų išganyti, tai ir tu turi to norėti bei sekti Dievu“ (97), jie karštai trokšta, kad visi žmonės, įskaitant nekrikštytus kūdikius, galėtų dalyvauti Dievo šlovėje ir gyventi kartu su Kristumi (plg. 1 Tes 5, 9–11; Rom 5, 2–5. 23–35). Ši krikščių viltis yra viltis nematant „jokios vilties“ (Rom 4, 18) ir pranoksta bet kurią žmogiškosios vilties formą. Jos pavyzdys yra Abraomas, mūsų tikėjimo tėvas. Abraomas su dideliu pasitikėjimu atsiliiepė į Dievo jam duotus pažadus. Jis patikėjo Dievu priešingai visiems žmogiškiems lūkesčiams ar akivaizdybėms („nematydamas jokios vilties“). Taip ir krikščionys, net ir nepajėgdami išvelgti, kaip gali būti išganyti nekrikštyti kūdikiai, vis dėlto viliasi, kad Dievas apglėbs juos savo išganomuoju gailestingumu. Jie pasirenge įtikinamai atsakyti kiekvienam apie juose esančią viltį (plg. 1 Pt 3, 15). Sutikę tėvus, sielvartaujančius dėl savo be krikšto iki ar po gimimo mirusių vaikų, jie jaučia poreikį paaiškinti jiems, kodėl jų puoselėjama išganymo viltis gali taip pat apimti tokius naujagimius ar vaikus (98).

69. Krikščionys yra maldos žmonės. Jie paima į širdį Pauliaus raginimą: „Taigi pirmiausia raginu maldauti, melstis, užtarti ir dėkoti už visus žmones“ (1 Tim 2, 1). Tokia malda už visus priimtina Dievui, „kuris trokšta, kad visi žmonės būtų išganyti ir pasiektų tiesos pažinimą“ (1 Tim 2, 4) ir kuriam nieko nėra negalima (plg. Job 42, 2; Mk 10, 27; 12, 24–27; Lk 1, 37). Tai remiasi viltimi, jog galiausiai visa kūrinija dalyvaus Dievo šlovėje (plg. Rom 8, 22–27). Tokia malda dera su šventojo Jono Auksaburnio paraginimu: „Sek Dievu. Jei jis nori, kad visi būtų išganyti, tai protinga, kad būtų meldžiamasi už visus“ (99).

3. Seps orans. Vilties pagrindas

3.1. Naujas kontekstas

70. Dviejuose ankstesniuose skyriuose, kuriuose aptarta nekrikštytų kūdikių likimo krikščioniškųjų apmąstymų istorija (100) ir išdėstyti su šia tema susiję teologiniai principai (101), aiškėn iškilo šviesotamsos situacija. Viena vertus, daugeliu aspektų pamatiniai

krikščioniškieji teologiniai principai, turint prieš akis visuotinę išganingą Dievo valią, atrodo remia nekrikštytų kūdikių išganymo tezę. Kita vertus, negalima neigti, kad ilgą laiką egzistavo mokymo tradicija (teologiškai vertintina kaip negalutinė), kuri, siekdama išlaikyti kitas krikščioniškojo teologinio statinio tiesas bei jų negriauti, reiškė šiuo atžvilgiu tam tikrą santūrumą ar net apskritai nenumatė tokių kūdikių išganymo galimybes. Bažnyčios refleksijai apie išganymo slėpinį iš kartos į kartą vadovaujant Šventajai Dvasiai būdingas pamatinis tolydumas. Šiame slėpinyje klausimas dėl be krikšto mirusių kūdikių amžinojo likimo yra „vienas sunkiausių teologijos struktūroje“ (102). Tai „ribinis klausimas“, ir nesunkiai gali susidaryti įspūdis, jog tarp kai kurių gyvybiškai svarbių tikėjimo principų, konkrečiai, krikšto būtinybės išganymui, ir visuotinės išganingosios Dievo valios yra įtampa. Visiškai gerbdami šį sunkų klausimą praeityje tyrinėjusiujų išmintį bei ištikimybę, tačiau kartu gyvai suvokdami, jog tam tikrais pagrindiniais mokymo istorijos momentais (103) Bažnyčios magisteriumas konkrečiai ir, galimas daiktas, akinamas Apvaizdos pasirinko ne galutinai apibrėžti, kad tokiems kūdikiams atimamas palaimingasis regėjimas, bet palikti šį klausimą atvira, mes apsvarstėme, kaip Dvasia gali akinti Bažnyčią šiuo istorijos momentu iš naujo apmąstyti šią itin keblią temą (plg. *Dei Verbum* 8).

71. Vatikano II Susirinkimas pašaukė Bažnyčią skaičiuoti laiko ženklus bei aiškinti juos Evangelijos šviesoje (plg. *Gaudium et spes* 4 ir 11), „idant apreišktoji tiesa galėtų būti vis skvarbiau regima, geriau suprantama ir tinkamiau atskleidžiama“ (*Gaudium et spes* 44). Kitaip tariant, išitraukimas į bendravimą su pasauliu, už kurį Kristus kentėjo, mirė ir prisikėlė, Bažnyčiai, kuri yra Kristaus Kūnas, visada teikė progą giliau pažinti patį Viešpatį bei jo meilę ir taip pat save pačią, geriau suprasti jai patikėtą išganymo žinią. Galima išskirti įvairius šių dienų ženklus, verčiančius naujaip suvokti kai kuriuos mūsų laikams ypač svarbius Evangelijos aspektus. Tam tikrais atžvilgiais tai atveria naują kontekstą pakartotinai šią temą nagrinėti XXI amžiaus pradžioje.

72. a) XX amžiaus karai bei sumaištys ir žmonijos taikos ir vienybės troškimas, liudijamas, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų Organizacijos, Europos Sąjungos ir Afrikos Sąjungos įsteigimo, padėjo Bažnyčiai geriau suprasti bendrystės temas Evangelijos žinioje svarbą ir dėl to išplėtoti bendrystės ekleziologiją (plg. *Lumen gentium* 4 ir 9; *Unitatis redintegratio* 2; *Gaudium et spes* 12 ir 24).

73. b) Daugybė žmonių šiandien grumiasi su nevilties pagunda. Tokia vilties krizė šiuolaikiniame pasaulyje verčia Bažnyčią labiau branginti krikščionių Evangelijos šerdį sudarančią viltį: „Vienas kūnas ir viena Dvasia, kaip ir esate pašaukti į vieną pašaukimo viltį“ (Ef 4, 4). Krikščionys šiandien ypač pašaukti

būti vilties pasaulyje liudytojais bei tarnautojais (plg. *Lumen gentium* 48–49; *Gaudium et spes* 1). Bažnyčia, būdama visuotinė ir katalikiška, yra šios visą žmonių aprėpiančios vilties nešėja, tad krikščionių misija šią viltį siūlyti visiems.

74. c) Globalinio komunikavimo plėtojimas, iškeliantis priešais akis visą pasaulio kančių dramą, suteikė Bažnyčiai progą giliau suprasti Kristaus meilę, gailėstingumą bei užuojautą ir labiau įvertinti gailėstingosios meilės primatą. Dievas yra gailėstingas, ir pasaulio neaprepiamo skausmo akivaizdoje imame Dievu pasikliauti bei šlovinti tą, kuris „gali padaryti nepalyginti daugiau negu mes prašome ar išmanome“ (*Ef* 3, 20).

75 d) Žmonės visur piktinasi kūdikių kančiomis ir nori, jog kūdikiams būtų duota galimybė visiškai įgyvendinti savo potencialą (104). Tokiomis aplinkybėmis Bažnyčia savaime prisimena ir iš naujo apmąsto įvairius Naujojo Testamento tekstus, kuriuose reiškama pirmenybę teikiančioji Jėzaus meilė: „Leiskite mažutėlius ir nedrauskite jiems ateiti pas mane, nes tokių yra dangaus karalystė“ (*Mt* 19, 14; plg. *Lk* 18, 15–16); „Kas dėl manęs priima tokį vaikelį, tas priima mane“ (*Mk* 9, 37); „Jeigu neatsiversite ir nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę“ (*Mt* 18, 3); „Kas pasidarys mažas, kaip šis vaikelis, tas bus didžiausias dangaus karalystėje“ (*Mt* 18, 4); „Kas papiktintų vieną iš šitų mažutėlių, kurie mane tiki, tam būtų geriau, kad asilo sukamų girnų akmuo būtų užkabintas jam ant kaklo ir jis būtų paskandintas jūros gelmėje“ (*Mt* 18, 6); „Žiūrėkite, kad nepaniekintumėte nė vieno iš šitų mažutėlių, nes, sakau jums, jų angelai danguje visuomet regi mano dangiškojo Tėvo veidą“ (*Mt* 18, 10). Tad Bažnyčia iš naujo išsipareigoja parodyti Kristaus meilę bei rūpinimąsi kūdikiais (plg. *Lumen gentium* 11; *Gaudium et spes* 48 ir 50).

76. e) Kelionių paplitimas ir dažnesni įvairių tikėjimų žmonių kontaktai, taip pat dialogo tarp religijų plėtra padrašina Bažnyčią išplėtoti geresnį Dievo daugialypių bei slėpiningų kelių (plg. *Nostra aetate* 1–2) ir savo pačios misijos tokioje aplinkoje suvokimą.

77. Bendrystės ekzeziologijos ir vilties teologijos plėtojimas, dieviškojo gailėstingumo akcentavimas, iš naujo kilęs domėjimasis kūdikių gerove ir vis geresnis suvokimas, kaip Šventoji Dvasia veikia kiekvieno gyvenime „vien Dievui žinomą būdu“ (*Gaudium et spes* 22) – visi šie šiuolaikinei epochai būdingi elementai sudaro naują mūsų temos studijavimo kontekstą. Tokiam peržiūrėjimui visa tai gali būti apvaizdingas momentas. Išsipareigodama šiandieniam pasauliui, Bažnyčia Šventosios Dvasios malone ėmė giliau suprasti Dievo apreiškimą ir šiandien klausimo gali imtis naujoje šviesoje.

78. Mūsų apmąstymų ir dokumento dirva yra viltis. Šiandienė Bažnyčia atsiliepia į mūsų laikų ženklus nauja viltimi, skirta pasauliui bendrai ir be krikšto mirštantiesiems kūdikiams konkrečiai (105). Turime dabar įtikinamai atsakyti apie šią viltį (plg. *1 Pt* 3, 15). Per pastaruosius penkiasdešimt metų Bažnyčios magisteriumas rodė vis didesnę atvirumą nekrikštytų kūdikių išganymui, ir ta pačia linkme, regis, taip pat plėtojosi *sensus fidelium*. Krikščionys nuolatos, ypač galingai liturgijoje, patiria Kristaus pergalę prieš nuodėmę ir mirtį (106), begalinį Dievo gailėstingumą ir šventųjų meilės bendrystę danguje – visa tai stiprina mūsų viltį. Liturgijoje nuolatos atnaujinama mums glūdinti viltis, viltis, kurią turime skelbti bei aiškinti; ir būtent remiantis tokia vilties patirtimi, galima pasiūlyti įvairių pasvarstymų.

79. Būtina aiškiai pripažinti, jog Bažnyčia neturi tikro pažinimo apie be krikšto mirusių kūdikių išganyimą. Ji žino apie šventų nekaltųjų vaikelių šlovę bei tai švenčia, tačiau apskritai apie nekrikštytų kūdikių likimą jai nebuvo apreikšta, o Bažnyčia moko ir sprendžia tik atsižvelgdama į tai, kas buvo apreikšta. Ką žinome apie Dievą, Kristų ir Bažnyčią, duoda pagrindą tikėtis jų išganymo; tai dabar turėsime paaiškinti.

3.2. Dievo gailėstingoji filantropija

80. Dievas yra kupinas gailėstingumo, *dives in misericordia* (*Ef* 2, 4). Bizantijos liturgijoje dažnai aukštinama Dievo filantropija; Dievas yra „žmogaus mylėtojas“ (107). Be to, Dievo meilės planas, dabar apreikštas per Dvasią, pranoksta mūsų vaizduotę: „tiems, kurie jį myli“, Dievas paruošė tai, „ko akis neregėjo, ko ausis negirdėjo, kas žmogui į mintį neatėjo“ (*1 Kor* 2, 9–10, kur cituojama *Iz* 64, 4). Sielvartaujuojantys dėl be krikšto mirusių kūdikių likimo, pirmiausia jų tėvai, dažnai patys yra Dievą mylintys žmonės, kuriuos tokie žodžiai turėtų paguosti. Pirmiausia pabrėžtini šie dalykai:

81. a) Dievo malonė pasiekia kiekvieną žmogų, ir jo apvaizda apglėbia visus. Vatikano II Susirinkimas moko, kad Dievas „neatsisako teikti išganymui reikalingų priemonių nė tiems, kurie, nebūdami patys dėl to kalti, tiesiogiai dar nepripažįsta Dievo, tačiau stengiasi, ne be jo malonės, eiti teisingu gyvenimo keliu“ (*Lumen gentium* 16). Jis vėl patvirtina, kad malonė „neregimai veikia“ visų geros valios žmonių širdyse (*Gaudium et spes* 22). Šie žodžiai tiesiogiai taikomi pasiekusiems proto amžių ir galintiems priimti atsakingus sprendimus, tačiau vargiai būtų galima nuneigti jų galiojamumą ir kūdikiams. Visuotinė reikšmė tikrai būdinga tolesnei ištarai: „Kadangi Kristus mirė už visus ir kadangi žmogaus galutinis pašaukimas tėra vienas, būtent dieviškas [*cumque vocatio hominis ultima revera una sit, scilicet divina*], turime pripažinti, jog Šventoji Dvasia visiems suteikia galimybę vien Dievui žinomą būdu susijungti

su šiuo Velykų slėpiniu“ (*Gaudium et spes* 22). Tokia gilia Vatikano II Susirinkimo ištara esame nunešami į pačią Švenčiausiosios Trejybės meilės plano šerdį ir parbrėžiama, jog Dievo planas pranoksta bet kokią žmogaus supratimą.

82. b) Dievas nereikalauja neįmanomo (108). Be to, sakramentai neriboja Dievo galios: *Deus virtutem suam nos alligavit sacramentis quin possit sine sacramentis effectum sacramentorum conferre* (Dievas savo galios nesusiejo su sakramentais taip, kad sakramentų vaisiaus negalėtų suteikti be sakramentų) (109). Todėl Dievas gali dovanoti krikšto malonę sakramento nesuteikęs, ir tai atmintina ypač tada, kai suteikti krikšto neįmanoma. Sakramento būtinybė nėra absoliuti. Absoliuti žmonijai yra *Ursakrament* [pirmapradžio sakramento], kuris yra pats Kristus, būtinybė. Visas išganymas ateina iš jo ir todėl tam tikru būdu per Bažnyčią (110).

83. c) Išganymo vaistą Dievas žmonijai siūlo visomis akimirkomis ir visomis aplinkybėmis (111). Taip mokė Tomas Akvinielis (112), o iki jo – Augustinas (113) ir Leonas Didysis (114). Tokį patį mokymą aptinkame ir Kajetono raštuose (115). Popiežius Inocentas III dėmesį pirmiausia sutelkė į kūdikių padėtį: „Iš tiesų neįsivaizduojama, visi maži vaikai, kurių tokia daugybė miršta kiekvieną dieną, pražūtų gailėstingajam Dievui, netrokštančiam, kad kas nors pražūtų, nenumačius kokios nors kitokios išganymo priemonės. <...> Sakome, jog skirtinos dviejų rūšių nuodėmės – gimtosios, padarytos be pritarimo, ir aktualiosios, padarytos pritariant. Todėl gimtoji nuodėmė, padaryta be pritarimo, sakramento galia be pritarimo ir atleidžiama“ (116). Inocentas gynė kūdikių krikštą kaip priemonę, Dievo dovanotą daugybei kasdien mirštančių kūdikių. Vis dėlto atidesnio tos pačios idėjos taikymo šviesoje galėtume klausti, ar Dievas nesiūlo ir kokio nors vaisto be krikšto mirštantiesiems kūdikiams. Čia neketinama abejoti Inocento mokymu, kad iš gimtojoje nuodėmėje mirštančių kūdikių atimamas palaimingasis regėjimas (117). Tačiau galima klausti, tai ir darome, ar be krikšto mirštantys kūdikiai neišvengiamai miršta gimtojoje nuodėmėje, be jokio dieviškojo vaisto.

84. Gaivinami pasitikėjimo, jog Dievo kas nors numatyta visomis aplinkybėmis, kaip tokį vaistą galėtume įsivaizduoti? Toliau pateikiame būdus, kaip be krikšto mirštantys kūdikiai galbūt gali būti suvienyti su Kristumi.

85. a) Apskritai tokiuose kenčiančiuose ir mirštančiuose kūdikiuose galime išvelgti išganingąjį panašumą į patį mirštantį Kristų bei artumą jam. Kristus ant kryžiaus nešė visos žmonijos nuodėmės bei mirties svorį, ir nuo tada bet kuri mirtis ir kančia yra kova su tuo pačiu jo priešu (plg. *1 Kor* 15, 26), dalyvavimas jo mūšyje, kuriame jis yra greta mūsų (plg. *Dan* 3, 24–25

[91–92]; *Rom* 8, 31–39; *2 Tim* 4, 17). Jo prisikėlimas yra žmonijos vilties versmė (plg. *1 Kor* 15, 20); tikrai Jame atrandama apščiai gyvenimo (plg. *Jn* 10, 10); o Šventoji Dvasia visiems siūlo galimybę dalyvauti jo Velykų slėpinyje (plg. *Gaudium et spes* 22).

86. b) Kai kurie kenčiantys ir mirštantys vaikai yra smurto aukos. Jų atveju galime, pasiremdami šventųjų nekaltųjų vaikelių pavyzdžiu, išžiūrėti analogiją išganymą teikiančiam kraujo krikštui. Nors ir nesąmoningai, šventieji nekaltieji vaikeliai kentėjo ir mirė dėl Kristaus; jų žudikai siekė nužudyti Kūdikelį Jėzų. Kaip atėmusieji šventųjų nekaltųjų vaikelių gyvybę buvo akinami baimės bei savanaudiškumo, taip ir šiandien negimusieji kūdikių gyvybei dažnai pavojų kelia kitų baimė bei savanaudiškumas. Šia prasme tai reiškia solidarumą su šventaisiais nekaltaisiais vaikeliais. Nėgana to, tai reiškia solidarumą su Kristumi – Kristumi, kuris yra pasakęs: „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų brolių, man padarėte“ (*Mt* 25, 40). Gyvybiškai svarbu, kad Bažnyčia skelbtų viltį ir dosnumą – dalykus, būdingus Evangelijos prigimčiai ir esminius gyvybės apsaugai.

87. c) Taip pat įmanoma, kad Dievas nekrikštytiems kūdikiams tiesiog duoda išganymo dovaną analogišku būdu, kaip jis ją duoda sakramentiškai pakrikštytiems kūdikiams (118). Galbūt tai galime palyginti su neužtarnauta dovana Marijai per jos nekaltąjį prasidejimą, kai Dievas jai tiesiog iš anksto dovanuoja išganymo Kristuje malonę.

3.3. Solidarumas su Kristumi

88. Kristų ir visą žmoniją sieja pamatinis vienybės ir solidarumo ryšys. Įsikūnydamas Dievo Sūnus tam tikru būdu (*quodammodo*) susivienijo su kiekvienu žmogumi (*Gaudium et spes* 22) (119). Todėl nėra nė vieno, kuris nebūtų paliestas įsikūnijusio Žodžio slėpiniu. Žmonija, maža to, visa kūrinių, objektyviai perkeista pačiu įsikūnijimo faktu ir objektyviai išganyta Kristaus kančia, mirtimi ir prisikėlimu (120). Tačiau toks objektyvus išganymas pasisavintinas subjektyviai (plg. *Apd* 2, 37–38; 3, 19), krikštytiems ar nekrikštytiems suaugusiesiems paprastai asmeniškai įgyvendinant laisvą valią malonės naudai, kūdikių atveju – priimant sakramentinį krikštą. Nekrikštytų kūdikių padėtis problemiška būtent dėl to, kad jie stokoja laisvos valios (121). Taigi iškyla klausimas, koks santykis tarp Kristaus laimėto objektyvaus išganymo ir gimtosios nuodėmės, taip pat ką tiksliai reiškia Susirinkimo sąvoka *quodammodo*.

89. Kristus gyveno, mirė ir prisikėlė už visus. Paulius moko, kad Jėzaus vardui turėtų priklausyti kiekvienas kelis ir kiekvienos lūpos išpažinti, kad Jėzus Kristus yra Viešpats (plg. *Fil* 2, 10–11); „Juk Kristus numirė ir atgijo, idant būtų ir gyvųjų, ir mirusiųjų

Viešpats“; „Juk visi turėsime stoti prieš Dievo teisumą“ (Rom 14, 9–11). Panašiai Jono mokyme pabrėžiama, kad Tėvas nieko „neteisia, bet visą teisumą pavedė Sūnui, kad visi gerbtų Sūnų, kaip gerbia Tėvą“ (Jn 5, 22–23); „Visi kūriniai, esantys danguje, žemėje, po žeme ir jūroje, ir visa, kas juose, skelbė: *Sėdinčiam soste ir Avinėliui tebūnie gyrius ir pagarba, ir šlovė, ir valdžia per amžių amžius!*“ (Apr 5, 13).

90. Rašte su Kristumi siejama visa be išimties žmonija. Tradicinės teorijos apie prieangį viena pagrindinių silpnųjų yra tai, kad neaišku, ar sielos turi kokį nors ryšį su Kristumi; šis mokymas atrodo stokoiantis kristocentriškumo. Anot kai kurių versijų, siela prieangyje mėgaujasi prigimtinė laime, kuri yra kitokios plotmės negu ta antgamtinės plotmė, kai žmonės apsisprendžia: su Kristumi arba prieš jį. Toks, atrodo, buvo Tomo Akviniečio mokymas, nors Suárezas ir vėlesni scholastai pabrėždavo, jog žmogaus prigimtį, taip įgalindamas prigimtine laime, Akviniečio priskiriamą sielai prieangyje, atkurias Kristus (jo malonė yra *gratia sanans*, pagydanti žmogaus prigimtį). Ta Kristaus malonė Tomo Akviniečio mokyme glūdi, nors dar ir nėra išplėta. Todėl vėlesni scholastai numatė tris galimas baigtis (bent praktikoje, nors iš principo galėjo pripažinti tik dvi – pragarą ir rojų) ir, priešingai Augustinui, manė, jog Kristaus malonės dėka gausybė kūdikių yra ne pragare, bet prieangyje!

91. Kur apstu nuodėmės, ten dar apstesnė malonė! Taip skelbia Raštas, tuo tarpu prieangio idėja ši apstumą su kaupu atrodo ribojanti. „Dovana yra kas kita, negu nusikaltimas. Jei dėl vieno žmogaus nusikaltimo turėjo mirti daugelis, tai dar labiau Dievo malonė ir vieno žmogaus, Jėzaus Kristaus, malonės dovana su kaupu atiteko daugybei“; „Kaip vieno žmogaus nusikaltimas visiems žmonėms užtraukė pasmerkimą, taip vieno teisos darbas visiems laimėjo nuteisinimą, kad gyventų“; „Kur buvo apstu nuodėmės, ten dar apstesnė tapo malonė“ (Rom 5, 15. 18. 20). „Kaip Adome visi miršta, taip Kristuje visi bus atgaivinti“ (1 Kor 15, 22). Raštas čia, tiesa, kalba apie mūsų nuodėmingą solidarumą su Adomu, bet šis tėra fonas, kuriame mokoma mūsų išganingojo solidarumo su Kristumi. „Mokymas apie gimtąją nuodėmę yra, taip sakant, atvirkštinė pusė Gerosios Naujienos, kad Jėzus yra visų žmonių Išganytojas, kad visiems reikia išganymo ir kad išganymas visiems siūlomas per Kristų“ (122). Daugelyje tradicinių nuodėmės ir išganymo (bei prieangio) aiškinimų labiau akcentuojamas solidarumas su Adomu, o ne su Kristumi, arba juose siaurai suprantama, kaip žmonėms į naudą išeina solidarumas su Kristumi. Visa tai, regis, ypač būdinga Augustino minčiai (123): Kristus iš Adome pasmerktųjų masės išgano kelis išrinktuosius. Šventojo Pauliaus mokymas verčia mus čia atkurti pusiausvyrą, centru padarant Išganytojo Kristaus, su kuriuo visi yra kažkaip sujungti, žmogystę

(124). „Būdamas neregimojo Dievo atvaizdas (125), jis yra tobulas žmogus, gražinės Adomo vaikams panašumą į Dievą, kurį sudarkė pirmoji nuodėmė. Kadangi žmogaus prigimtis jame prisiimta, o ne panaikinta, ji ir mumyse tapo be galo sukilninta“ (*Gaudium et spes* 22). Norime pabrėžti, kad solidarumo su Adomu atžvilgiu pirmenybė teiktina žmonijos solidarumui su Kristumi (arba, tiksliau, Kristaus solidarumui su žmonija), ir kad tik tokioje perspektyvoje reikia imtis be krikšto mirusių kūdikių likimo temos.

92. „Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos Kūrinijos pirmagimis, nes jame sukurta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima... Visa sukurta per jį ir jam, jis yra pirma visų daiktų, ir visa juo laikosi. Ir jis yra Kūno – Bažnyčios galva. Jis – pradžia, mirusiųjų pirmagimis, kad visame kame turėtų pirmenybę“ (*Kol* 1, 15–18). Dievo planas yra „visa, kas yra danguje ir žemėje, iš naujo suvienyti Kristuje kaip galvoje“ (*Ef* 1, 10). Šiandien iš naujo imtas labiau vertinti didis bendrystės Kristuje slėpinys, tai iš tiesų ir yra mūsų temos kontekstas.

93. Vis dėlto žmonės yra gavę laisvės dovana, ir laisvas Kristaus priėmimas yra įprastinė išganymo priemonė; negalime būti išganyti jo nesilaikydami patys ir juolab prieš mūsų valią. Kiekvienas suaugęs žmogus su mumis susijungusio Kristaus (plg. *Gaudium et spes* 22) atžvilgiu išreikštai ar neišreikštai apsisprendžia. Pasak kai kurių teologų, apsisprendimas Kristaus naudai ar nenaudai glūdi kiekviename žmogaus pasirinkime. Tačiau būtent tai, kad kūdikiai neturi laisvos valios ir gebėjimo atsakingai rinktis, verčia klausti, kaip jie galės būti Kristaus akivaizdoje, jei miršta be krikšto. Tai, kad kūdikiai džiaugiasi Dievo regėjimu, pripažįstama jų krikšto praktika. Tradiciškai laikytasi nuomonės, kad tik sakramentinio krikšto dėka kūdikiai gali patirti solidarumo su Kristumi būvį ir todėl regėti Dievą; nesant krikšto, viršų ima solidarumas su Adomu. Vis dėlto galime klausti, kaip tokią teoriją būtų galima pakeisti gražinus pirmenybę mūsų solidarumui su Kristumi (t. y. Kristaus solidarumui su mumis).

94. Krikštą išganymui pasiekti galima gauti arba *in re*, arba *in voto*. Tradiciškai laikoma, kad nepakrikštyto suaugusiojo neišreikštas pasirinkimas Kristaus naudai yra *votum*, krikšto troškimas, ir yra išganingas. Anot tradicinio aiškinimo, kūdikiams, nesulaukusiams naudojimosi laisva valia amžiaus, tokia galimybė neįmanoma. Krikšto *in voto* negalimybė kūdikiams yra pamatinis viso klausimo elementas. Todėl dabartiniais laikais ne sykį mėginta nekrikštyto kūdikio atveju pasverti kūdikio vardu jo tėvų ar Bažnyčios reiškiamo *votum* (126) arba galbūt paties kūdikio kažkaip atliekamo *votum* (127) galimybę. Bažnyčia tokios galimybės niekada neatmetė, o mėginimai paskatinti Vatikaną II Susirinkimą pareikšti to-

kios hipotezės atžvilgiu neigiamą nuomonę nepavyko: tiek dėl šia tema dar nebaigtų tyrimų, tiek dėl paplitusio troškimo patikėti tokius kūdikius Dievo gailestingumui.

95. Svarbu pripažinti „dvigubą malonę“, pašaukiančią mus į egzistenciją ir kartu į amžinąjį gyvenimą. Nors grynai prigimtinę plotmę ir galima išivaizduoti, iš tikrųjų nė viena žmogiškoji egzistencija tokioje plotmėje negyvena. Tikroji plotmė yra antgamtinė; malonės kanalai atviri nuo kiekvienos žmogiškosios gyvybės pačios pradžios. Visi gimsta su paties Kristaus prisiimta žmogyste ir visi bet kuriuo momentu gyvena turėdami su Juo kažkokį, daugiau ar mažiau išreikštą, ryšį (plg. *Lumen gentium* 16) bei įvairiu laipsniu jo laikydamiesi. Tokioje plotmėje galimos dvi žmogiškosios egzistencijos baigtys – Dievo regėjimas arba pragaras (plg. *Gaudium et spes* 22). Nors kai kurie Viduramžių teologai palaikė Kristaus malonės (*gratia sanans*) dėka įgyjamos tarpinės ir prigimtinės paskirties, t. y. prieangio (128), galimybę, mes tokią teoriją laikome problemiška ir trokštame pabrėžti, jog galimi ir kiti sprendimai – sprendimai, pagrįsti atperkamosios malonės, suteikiamos be krikšto mirusiems kūdikiams bei atveriančios jiems kelią į dangų, viltimi. Esame įsitikinę, kad, plėtojantis mokymui, su prieangiu susiję sprendimai gali būti įveikti didesnės teologinės vilties šviesoje.

3.4. Bažnyčia ir šventųjų bendrystė

96. Kadangi visi gyvena turėdami tam tikrą ryšį su Kristumi (plg. *Gaudium et spes* 22), o Bažnyčia yra Kristaus kūnas, iš to išplaukia, kad bet kuriuo momentu visi gyvena turėdami tam tikro pavidalo ryšį su Bažnyčia. Bažnyčią su visa žmonija jungia gilus solidarumas ir bendrystė (plg. *Gaudium et spes* 1). Ji gyvena dinamiškai orientuodamasi į gyvenimo su Dievu Kristuje pilnatvę (plg. *Lumen gentium*, 7 sk.) bei trokšta į tokią gyvenimo pilnatvę įtraukti visus žmones. Bažnyčia iš tikrųjų yra „visuotinis išganymo sakramentas“ (*Lumen gentium* 48; plg. 1 ir 9). Išganymas yra socialinis (plg. *Gaudium et spes* 12), ir Bažnyčia jau dabar gyvena šventųjų bendrystės, kuriai visi yra pašaukti, malone bei visomis aplinkybėmis savo malda, ypač švęsdama Eucharistiją, apglėbia kiekvieną asmenį. Bažnyčia savo malda taip pat apima mirusius suaugusiuosius nekrikščionis ir be krikšto mirusius kūdikius. Reikšminga, kad po Vatikano II Susirinkimo atsirado liturginių maldų už be krikšto mirusius kūdikius; jų iki tol nebūta (129). Vienijama bendrojo *sensus fidei* (plg. *Lumen gentium* 12), Bažnyčia, suvokdama, kad visi mylimi Dievo, tiesiasi prie kiekvieno asmens. Vienas iš motyvų, dėl kurių Vatikano II Susirinkimas nepanoro mokyti, jog iš nekrikštytų kūdikių tikrai atimamas Dievo regėjimas (130), buvo vyskupų liudijimas, jog tai neatitinka jų tautų tikėjimo; tai neatitiko *sensus fidei*.

97. Šventasis Paulius moko, kad krikščionio netikintis sutuoktinis „pašventinamas“ tikinčio vyro ar žmonos ir kad, be to, jų vaikai yra „šventi“ (1 Kor 7, 14). Tai įstabiai parodo, jog Bažnyčioje gyvuojantis šventumas per žmonių bendrystės ryšius, šiuo atveju per vyro ir žmonos, tėvų ir vaikų sątus, pasiekia ir už jos regimų ribų esančius žmones. Šventasis Paulius numano, kad tikinčio krikščionio sutuoktinis ir vaikai šeimos ryšio galia kažkaip susiję su priklausomybe Bažnyčiai ir išganymu; jų šeiminiis būvis „apima tam tikrą įvesdinimą į Sandorą“ (131). Pauliaus žodžiais nė kiek negarantuojamas išganymas nekrikštytam sutuoktiniui (plg. 1 Kor 7, 16) ar nekrikštytiems vaikams, bet neabejotinai duodamas pagrindas vilčiai.

98. Krikštijamas kūdikis negali asmeniškai išpažinti tikėjimo. Tikėjimo kontekstą sakramentiniam vyksmui tuo momentu teikia tėvai ir visa Bažnyčia. Šventasis Augustinas net moko, kad kūdikius krikštyti pristatanti Bažnyčia (132). Bažnyčia išpažįsta savo tikėjimą bei galingai užtaria kūdikį, atlikdama tikėjimo aktą, kuriam kūdikis dar nepajėgus; dar kartą veikia bei aikštėn iškyla prigimtiniai ir antgamtiniai bendrystės saitai. Jei nekrikštytas kūdikis nepajėgus *votum baptismi*, tai Bažnyčia tų pačių bendrystės saitų galia galbūt gali užtarti kūdikį ir jo vardu Dievo aki-vaizdoje vaizdingai išreikšti *votum baptismi*. Be to, Bažnyčia tokią *votum* iš tiesų ir išreiškia liturgijoje savo visiems skirta gailestingąja meile, atnaujinama kiekviename Eucharistijos šventime.

99. Jėzus mokė: „Kas negims iš vandens ir Dvasios, neįeis į Dievo karalystę“ (Jn 3, 5); iš šių žodžių suvokiame sakramentinio krikšto būtinybę (133). Panašiai jis yra pasakęs: „Jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės“ (Jn 6, 53); iš to suvokiame (artimai susijusią) Eucharistijos būtinybę. Vis dėlto, kaip antrasis tekstas neduoda pagrindo teigti, kad tas, kas nėra priėmęs Eucharistijos, negali būti išganytas, lygiai taip iš pirmojo teksto nevalia daryti išvados, jog nepriėmus sakramentinio krikšto negalima būti išganytam. Priešingai, turime daryti išvadą, jog niekas nėra išganomas be kokio nors ryšio su krikštu bei Eucharistija – taigi su Bažnyčia, kuri šiais sakramentais apibrėžiama. Kiekvienas išganymas kažkaip susijęs su krikštu, Eucharistija ir Bažnyčia. Principas: „Už Bažnyčios nėra išganymo“ reiškia, jog nėra išganymo, kuris nekiltų iš Kristaus ir savo prigimtimi nebūtų bažnytinis. Analogiškai Rašto mokymu, kad „be tikėjimo neįmanoma patikti Dievui“ (*Žyd* 11, 6), nurodomas esminis Bažnyčios, tikėjimo bendrystės, vaidmuo išganomajame darbe. Šis vaidmuo pirmiausia iškyla aikštėn Bažnyčios liturgijoje, Bažnyčiai meldžiantis už visus ir visus, įskaitant be krikšto mirstančius kūdikius, užtariant.

3.5. *Lex orandi, lex credendi*

100. Iki Vatikano II Susirinkimo lotyniškųjų apeigų Bažnyčioje nebuvo nekrikštytų kūdikių laidojimo apeigų ir jie laidoti nešventintoje žemėje. Griežtai kalbant, nebuvo ir krikštytų kūdikių laidojimo apeigų, tačiau jų atveju būdavo švenčiamos Angelų šv. Mišios, ir jie, savaime suprantama, laidoti krikščioniškai. Liturgijos reformos po Susirinkimo dėka Romos mišiole šiandien numatytos be krikšto mirusiems kūdikiams skirtos laidojimo šv. Mišios, be to, šiam atvejui *Ordo exsequiarum* yra ypatingų maldu. Nors maldos tonas abiem atvejais gana atsargus, Bažnyčia šiandien vis dėlto liturgiškai išreiškia Dievo, kurio meilės kupinam rūpinimuisi patikimi kūdikiai, gailestingumo viltį. Liturginė malda atspindi ir kartu įpavidalina lotyniškųjų apeigų Bažnyčios *sensus fidei* be krikšto mirštančių kūdikių likimo atžvilgiu: *lex orandi, lex credendi*. Reikšminga, kad graikų ortodoksų Bažnyčioje numatytos vienintelės, tiek krikštytiems, tiek nekrikštytiems kūdikiams skirtos laidotuvių apeigos, ir Bažnyčia meldžia, kad visi mirę kūdikiai būtų priimti į Abraomo prieglobstį, kur nebūtų nei sielvarto, nei liūdesio, tik amžinasis gyvenimas.

101. „Be krikšto mirusius kūdikius Bažnyčia gali tik patikėti Dievo gailestingumui, tai ji ir daro per jų laidojimo apeigas. Didis visus žmones išganyti trokštančio Dievo gailestingumas (1 Tim 2, 4) ir Jėzaus švelnumas vaikams, skatinęs jį sakyti: *Leiskite mažutėliams ateiti pas mane ir netrukdykite* (Mk 10, 14), suteikia mums vilties, kad yra išganymo kelias ir be krikšto mirusiems kūdikiams. Juo labiau Bažnyčia įsakmiai ragina netrukdyti vaikeliams gauti šventojo krikšto dovaną bei nueiti pas Kristų“ (134).

3.6. *Viltis*

102. Ar viltis, kurią Bažnyčia neša visai žmonijai ir trokšta naujaip skelbti šiandieniam pasauliui, apima be krikšto mirusių kūdikių išganyimo viltį? Ši sudėtingą klausimą rūpestingai išgvildenome dėkingai atsižvelgdami į Bažnyčios istorijos tėkmėje pateiktus atsakymus, tačiau kartu suvokdami poreikį šiandien į tai nuosekliai atsakyti. Apmąstydami tai Bažnyčią per visus amžius vienijančios vienintelės tikėjimo tradicijos kontekste ir visiškai pasitikėdami Šventosios Dvasios, kuri, anot Kristaus pažado, veda jo sekėjus į „tiesos pilnatvę“ (Jn 16, 13), vadovavimu, stengėmės perskaityti laiko ženklus bei aiškinti juos pagal Evangeliją. Padarėme išvadą, jog daug mūsų apsvaistytų veiksmų teikia rimtą teologinį bei liturginį pagrindą puoselėti viltį, kad be krikšto mirštantys kūdikiai yra išganyti ir gali džiaugtis palaiminguoju regėjimu. Pabrėžiame, jog tai duoda pagrindą maldingai vilčiai, bet tikrumo nesuteikia. Daug ko mums tiesiog nebuvo apreiškta (plg. Jn 16, 12). Gyvename tikėjimu ir mums Kristuje apreiškstų Dievo gailestin-

gumo ir meilės viltimi, Dvasiai akinant be paliovos dėkingai bei džiugiai melstis (plg. 1 Tes 5, 18).

103. Kas mums buvo apreiškta, yra tai, kad įprastinis išganyimo kelias veda per sakramentinį krikštą. Nė vienas iš čia pateiktų svarstymų nelaikytinas menkinančiu krikšto būtinybę ar pateisinančiu šių apeigų atidėjimą (135). Priešingai, kaip išvadą norime vėl patvirtinti, jog yra tvirtas pagrindas tikėtis, kad Dievas tokius kūdikius išgano tada, kai mes nepajėgėme padaryti to, ko trokštame, t. y. pakrikštyti įtraukdami juos į Bažnyčios tikėjimą ir gyvenimą.

Nuorodos

- (69) Plg. *Ef* 1, 5. 9: „palankios (*eudokia*) savo valios nutarimu“.
- (70) Plg. *Lk* 10, 22: „kam Sūnus panorės (*bouletai*) apreišksti“.
- (71) Plg. 1 *Kor* 12, 11: „dalija kiekvienam atskirai, kaip jai patinka (*bouletai*)“.
- (72) Plg., pavyzdžiui, *Mt* 23, 37.
- (73) Plg. *KBK* 307.
- (74) *DS* 623.
- (75) *DS* 624.
- (76) Žr. Irenejus. *Adv. Haer.*, I, 10, 1: *PG* 7, 550.
- (77) Tomas Akvinielis. *Summa Theologiae* III, q. 26., art. 1, *corpus*.
- (78) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio*, 5.
- (79) Tikėjimo mokymo kongregacija. Deklaracija *Dominus Iesus*, 14.
- (80) Kiti žydų įsitikinimo apie Adomo įtaką Pauliaus laikais paliudijimai yra: 2 *Apoc. Bar.* 17, 3; 23, 4; 48, 42; 54, 15; 4 *Ezr* 3, 7; 7, 118: „O, Adomai, ką tu padarei? Nors nusidėjai tu, tai ne tik tavo, bet ir mūsų, tavo palikuonių, nuopuolis.“
- (81) Plg. *Rom* 3, 23: „visi yra nusidėję ir stokoja Dievo garbės“.
- (82) Vakarų Bažnyčioje graikiška frazė *eph'ho* buvo suprasta kaip santykinis jungiamasis žodis su Adomą žyminčiu vyriškosios giminės įvardžiu arba su nuodėmę (*peccatum*) žyminčiu bevardės giminės įvardžiu (plg. *Vetus Latina* ir *Vulgata in quo*). Augustinas iš pradžių pritarė abiem aiškinimams, tačiau vėliau, atsižvelgdamas į tai, kad nuodėmę žymintis graikiškas žodis yra moteriškosios giminės, pasirinko pirmąjį aiškinimą, suponuojantį visų žmonių įtraukimą į Adomą. Augustinu pasekė daugelis lotyniškojo pasaulio teologų – arba „*sive in Adamo, sive in peccato*“ arba „*in Adamo*“. Pastarasis aiškinimas Rytų Bažnyčioje iki Jono Damaskiečio žinomas nebuvo. Keli graikų tėvai *eph'ho* suprato kaip: „dėl kurio“, t. y. Adomo, „visi nusidėjo“. Frazė taip pat aiškinta kaip jungtukas ir versta: „nes“, „dėl to, kad“. J. Fitzmyeris (*Romans* [AB, 33], New York, 1992, 413–416) aptaria vienuolika galimų aiškinimų ir pasirenka su pasekme susijusią reikšmę: „Tada *eph'ho* reikštų, kad Paulius išreiškia rezultatą, pasekmę apgailėtinos Adomo įtakos žmonijai per jo nuodėmės ratifikavimą visų žmonių nuodėmėmis.“
- (83) *De nuptiis et concupiscentia* II, 12, 15: *PL* 44, 450: „Non ego finxi originale peccatum quod catholica fides credit antiquitus.“
- (84) *KBK* 40 kalbama apie nuodėmę, „kur per gimdymą bus perduota visai žmonijai, perduodant pirmąpradžio šventumo ir teisumo netekusią žmogišką prigimtį“. Ir priduriama: „Todėl gimtoji nuodėmė vadinama *nuodėme* analogine prasme: tai *įgyta*, o ne *padaryta* nuodėmė, būseną, o ne veiksmas.“
- (85) Tridento Susirinkimas. V sesija, Dekretas dėl gimtosios

nuodėmės: DS 1512. Tridento dekretė pasikartoja Oranžo II Susirinkimo (529 m.) antras kanonas.

(86) KBK 389.

(87) Kiprijonas. *Epistola ad Iubaianum* 73, 21: PL 3, 1123; taip pat žr. Florencijos Susirinkimas. Bulė *Cantate Domino* [DS 1351]: „Bažnyčia tvirtai tiki, išpažįsta ir skelbia, jog niekas už Katalikų Bažnyčios sienų, ne tik pagonys, bet ir žydai, eretikai bei schizmatikai negali pasiekti amžinojo gyvenimo, bet eis į amžinąją ugnį, kuri prirengta velniui ir jo angelams (Mt 25, 41), jei iki savo mirties su ja nesusijungs... Ir nė vienas negali būti išganytas, kad ir kiek daug išmaldų būtų davęs, net ir praliejęs savo kraują dėl Kristaus, jei neišliks Bažnyčios prieglobstyje ir vienybėje su ja“ (Fulgencijus Ruspietis. *Liber de fide, ad Petrum liber unus*, 38, 79 ir 39, 80).

(88) Plg. Bonifacijus VIII. Bulė *Unam Sanctam*: „Porro subesse Romano Pontificio omni humanae creaturae declaramus, dicimus, diffinimus omnino esse de necessitate salutis“ („Be to, pareiškiame, teigiame ir nustatome, jog visiems žmonėms, kad būtų išganyti, būtina paklusti Romos popiežiui“): DS 875; plg. DS 1351.

(89) Pijus IX. Kreipimasis *Singulari quadam*: DS 2865i.

(90) Šventosios Oficijos laiškas Bostono arkivyskupui: DS 3870.

(91) Jonas Paulius II. Enciklika *Redemptoris missio* 10.

(92) Polikarpas gali būti to netiesioginis liudytojas, nes prokonsului pareiškia: „Tarnavau jam [Kristui] 86 metus“: *Martyrium Policarpi* 9, 3. Polikarpą kankinystė ištiko veikiausiai paskutiniaisiais Antonino Pijaus metais (156–160 m.).

(93) Tridento Susirinkimas. V sesija, Dekretas dėl gimtosios nuodėmės: DS 1514. Kanonas pakartoja Kartaginos Susirinkimo (418 m.) antrąjį kanoną [DS 223].

(94) Atsižvelgiant į Senojo Testamento tekstus, kuriuose kalbama apie Dievo Dvasios iššiejimą, pagrindinė Jn 3, 5 mintis, regis, yra Dvasios dovana iš Dievo. Jei prigimtinis gyvenimas kildintinas iš to, kad Dievas suteikia žmonėms dvasią, panašiai ir amžinasis gyvenimas prasideda, Dievui dovanojus žmonėms Šventąją Dvasią. Plg. R. E. Brown. *The Gospel according to John (I–XII)* [The Anchor Bible, vol. 29]. New York 1966, 140. Šiuo atžvilgiu Brownas pastebi: „Į visos scenos tekstą jaustas krikšto motyvas yra antrinis: pasakymas iš *vandens*, kur krikšto motyvas iškyla aiškėn aiškiausiai, galbūt visada priklausė šiai scenai, tačiau iš pradžių nebuvo speciali nuoroda į krikščionišką krikštą; arba galbūt šis pasakymas buvo prie tradicijos pridurtas vėliau krikšto motyvui išryškinti“ (ten pat, 143). Viešpats pabrėžia gimimo iš *vandens* ir Dvasios būtinybę norint įeiti į Dievo karalystę. Krikščioniškojoje Tradicijoje tai supras-ta kaip nuoroda į sakramentinį krikštą, nors toks „sakramentinis“ perskaitymas apriboja pneumatologinę reikšmę. Skaitant tokioje perspektyvoje, galima kelti klausimą, ar tekste čia išreiškiamas bendrasis principas be išimties. Privalu atsižvelgti į nedidelį aiškinimo poslinkį.

(95) Tomas Akvinietis. *Summa Theologiae* III, q. 68, art. 2, *corpus*.

(96) Tridento Susirinkimas. VI sesija, Dekretas dėl nuteis-nimo: DS 1524.

(97) Teofilaktas. In 1 Tim 2, 4: PG 125, 32: *Ei pantas anthropous thele sothenai ekeinos, thele kai su, kai mimou ton theon*.

(98) Pabrėžtina, kad popiežiaus Jono Pauliaus II enciklikos *Evangelium vitae* leidimo *editio typica* 99 skyrelyje ankstesnė versija: „Pagaliau suprasite, kad niekas nėra galutinai prarasta ir pajėgsite prašyti atleidimo savo kūdikį, dabar gyvenantį Viešpatyje“ (formuluotė, galėjusi būti klaidingai aiškinama) buvo pakeista galutiniu tekstu: „Infantum vestrum potestis Eidem Patri Eiusque misericordiae cum spe com-

mitere“ (plg. AAS 87 [1995], 515); tai galima išversti maždaug taip: „Savo kūdikį galite su viltimi patikėti tam pačiam Tėvui ir jo gailestingumui.“

(99) Jonas Auksaburnis. In 1 Tim. homil. 7, 2: PG 62, 536: *Mimou ton Theon. Ei pantas anthropous thelei sothenai, eikotos hu-per hapanaton dei euechesthai*.

(100) Žr. 1 sk.

(101) Žr. 2 sk.

(102) Y. Congar. *Vaste monde ma paroisse. Vérité et dimensions du Salut*. Paris 1968, 169: „Un de ceux dont la solution est la plus difficile en synthése théologique“.

(103) Žr. 1. 5 ir 1. 6 sk.

(104) Plg. tokius renginius kaip *Live Aid* (1985 m.) ir *Live 8* (2005 m.).

(105) Plg. KBK 1261.

(106) „Kristus prisikėlė iš numirusių. Jis nugalėjo mirtį savo mirtimi ir palaidotiems dovanėjo gyvybę“ (Bizantijos liturgijos Velykų troparas). Bizantijos tradicijoje ši eilutė daug kartų giedama kiekvieną keturiasdešimt dienų trunkančio Velykų laiko dieną.

(107) Visuose Bizantijos liturgijos šventimuose bei apeigose aukštinama gailestingoji Dievo meilė: „Kadangi tu esi gailestingas ir žmones mylintis Dievas, šloviname tave, Tėve, Sūnau ir Šventoji Dvasia, dabar ir visados, ir per amžius.“

(108) Plg. Augustinas. *De natura et gratia* 43, 50: PL 44, 271.

(109) Tomas Akvinietis. *Summa Theologiae* III, 64, 7; plg. III, 64, 3: III, 66, 6; III, 68, 2.

(110) Žr. 3. 4 ir 3. 5 sk.

(111) Plg. Tomas Akvinietis. In *IV Sent.*, Dist. 1, q. 2, a. 4, q. 1, a. 2: „In quolibet statu post peccatum fuit aliquod remedium per quod originale peccatum ex virtute passionis Christi tolleretur“.

(112) Plg. taip pat 109 nuorodą.

(113) Plg. Augustinas. *Ep.* 102, 2, 12.

(114) Plg. Leonas Didysis. In *nat. Domini* 4, 1: PL 54, 203: „Sacramentum salutis humanae nulla umquam antiquitate cessavit... Semper quidem, dilectissimi, diversis modis multisque mensuris humano generi bonitas divina consuluit. Et plurima providentiae suae munera omnibus retro saeculis clementer impertuit.“

(115) Plg. Kajetonas. In *Illam Part.*, q. 68, a. 11: „Rationabile esse uta divina misericordia provideret homini in quocumque naturali statu de aliquo remedio salutis“ („Protinga manyti, kad dieviškasis gailestingumas numato kokią nors išganyimo priemonę bet kuriame prigimtiniame būvyje esančiam žmogui.“). Kajetonas kalba apie laikus iki Kristaus, kai egzistavo savotiškas *sacramentum naturae*, t. y. aukojimas, kuris buvo malonės proga (o ne priežastis). Jo aiškinimu, žmonės iki Kristaus gyvenę „prigimties įstatymo laikotarpiu“, analogišku nekrikštytų kūdikių padėčiai. Todėl jis savo principą taikė prieangio kaip tokių kūdikių likimo teorijos naudai. Pagrindinis jo samprotavimų momentas – būtent tai, kad bet kurioje istorinėje epochoje ir bet kuriomis aplinkybėmis Dievas rūpinasi žmonių padėtimi ir teikia tinkamų išganyimo progų, – yra labai svarbus ir neverčia daryti išvados apie prieangį.

(116) Inocentas III. Laiškas Arlio arkivyskupui Humbertui: DS 780: „Absit enim, ut universi parvuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin et ipse misericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procuraverit ad salutem... Dicimus distinguendum, quod peccatum est duplex: originale scilicet et actuale: originale, quod abs-

que consensu contrahitur, et actuale, quod committitur cum consensu. Originale igirtus, quod sine consensu contahitur, sine consensu per vim remittitur sacramenti; ...“

(117) Plg. *DS* 780.

(118) Nekrikštytų kūdikių padėtis gali būti analogijos būdu prilyginta tokiai krikštytų kūdikių padėčiai, kaip šita. Ji taip pat galbūt gali būti analogijos būdu prilyginta – o tai problemiščiau – nekrikštytų suaugusiųjų padėčiai; žr. 127 nuorodą.

(119) Bažnyčios tėvai daug dėmesio skyrė apmąstymams, kad Kristus prisiėmė visą žmoniją; pavyzdžiui: Ireniejus. *Adv. Haer.* 3, 19, 3: *SCh* 211, 380; *Epideixis* 33: *SCh* 406, 130–131; Hilarijus Pualetietis. *In Mt.* 4, 8: *SCh* 254, 130; 18, 6: *SCh* 258, 80; *Trin.* II, 24: *CCL* 62, 60; *Tr. Ps.* 51, 17; 54, 9: *CCL*: 61, 104; 146; ir t. t.; Grigalius Nisietis. *In Cant. Or.* II (Opera, ed. Jaeger, VI, 61); *Adv. Apoll.* (Opera III/1, 152); Kirilas Aleksandrietis. *In Joh. Evang.* I, 9: *PG* 73, 161–164; Leonas Didysis. *Tract.* 64, 3; 72, 2: *CCL* 138 A, 392; 442 ir t.

(120) Kai kurie Bažnyčios tėvai kaip išganingą aiškino patį išikūnijimą; pvz., Kirilas Aleksandrietis. *Comm. in Joh.* 5: *PG* 73, 753.

(121) Žr. 127 nuorodą.

(122) *KBK* 389.

(123) Pvz., Augustinas. *Enarr. in Ps 70*, II, 1: *PL* 36, 891: „Omnis autem homo Adam; sicut in his qui crediderunt, omnis homo Christus, quia membra sunt Christi.“ Šis tekstas liudija, jog Augustinui solidarumą su Kristumi buvo sunku laikyti lygiai tokiu pat visuotiniu kaip solidarumą su Adomu. Su Adomu solidarūs visi; su Kristumi solidarūs tik tie, kurie tiki. Ireniejus, mokydamas apie suvienijimą iš naujo, išlaiko didesnę pusiausvyrą; plg. *Adv. Haer.* 3, 21, 10; 5, 12, 3; 5, 14, 2; 5, 15, 4; 5, 34, 2.

(124) Išikūnydamas, plg. *Gaudium et spes* 22.

(125) *Kol* 1, 15; plg. *2 Kor* 4, 4.

(126) Žr. 3.4 sk.

(127) Kalbant apie kūdikio *votum* galimybę, raidą laisvos valios linkme galbūt veikia derėtų suprasti kaip tolydų tapsmą nuo pirmojo egzistencijos momento iki brandos, o ne kaip staigų kokybinį šuolį, atvedantį prie naudojimosi brandžiu bei atsakingu sprendimu. Kūdikio egzistencija motinos iščiose yra žmogiškojo augimo bei gyvenimo kontinuumas; žmogumi netampama staiga tam tikru momentu. Iš to išplaukia, jog kūdikiai, analogiškai nekrikštytiems suaugusiems, iš tikrųjų gali būti pajėgūs tam tikrai rudimentinio *votum* formai. Pasak kai kurių teologų, motinos šypsena perteikianti Dievo meilę kūdikiui, ir todėl kūdikio atsakas į šypseną laikytinas atsaku pačiam Dievui. Kai kurie šiuolaikiniai psichologai bei neurologai įsitikinę, jog kūdikis motinos iščiose jau yra tam tikru būdu sąmoningas ir kažkiek naudojasi laisve. Plg. V. Frankl. *Der unbewusste Gott. Psychotherapie und Religion.* München 1973; D. Amen. *Healing the Hardware of the Soul.* New York 2002.

(128) Žr. 90 pastraipą.

(129) Žr. 3.5 sk.

(130) Žr. 1.6 sk.

(131) Y. Congar. *Vaste monde ma paroisse.* Cit., 171.

(132) Plg. Augustinas. Pirmas laiškas Bonifacijui, 22, 40: *PL* 44, 570.

(133) Plg. 94 nuorodą.

(134) *KBK* 1261.

(135) Plg. *KBK* 1257.

Keturi nauji šventieji

(*KAP, KAI*) Birželio 5 d. Šv. Petro aikštėje popiežius Benediktas XVI paskelbė keturis naujus šventuosius: olandų pasionistą šv. Andriejaus Karolį (Karel van Sint Andries Houben, 1821–1893), maltietį vienuolijos įkūrėją Jurgį (Giorgio Preca, 1880–1962), lenkų pranciškoną kunigą Simoną iš Lipnicos (apie 1439–1482), taip pat prancūzę vienuolijos įkūrėją ses. Mariją Eugeniją (Marie-Eugenie Milleret de Brou, 1817–1898). Pamoksle Benediktas XVI išskėlė naujuosius šventuosius kaip pavyzdį mūsų laikų visuotinei Bažnyčiai. Pasak popiežiaus, iš šių šventų žmonių spindi Dievo garbė: „Leiskimės užkrečiami jų pavyzdžio ir vadovaujami jų mokymo.“

Nors ir smarkiai lijo, Šv. Petro aikštėje susirinko dešimtys tūkstančių tikinčiųjų. Dėl gausybės dalyvių iškilmės nebuvo perkeltos į Šv. Petro baziliką. Į kanonizacijos iškilmes atvyko Airijos, Maltos, Filipinų, Lenkijos prezidentai, taip pat iškilūs politikai iš Meksikos, Prancūzijos ir Olandijos.

Iškilmų pradžioje Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas kardinolas Jose Saraiva Martinsas perskaitė trumpas kanonizuotųjų biografijas, o popiežius Benediktas XVI juos paskelbė šventaisiais. Šį momentą lydėjo ilgi plojimai.

Savo pamoksle popiežius apibūdino kiekvieną iš jų, kalbėdamas šventojo tarnystės šalies kalba. Maltoje gimęs šventasis Jurgis (Giorgio Preca) buvo pavyzdingas kunigas, pamokslininkas, žmonių patarėjas. Pirmąjį Maltos šventąjį popiežius pavadino Jėzaus bičiuliu ir šventumo liudytoju. Jo įkurta Krikščioniškojo mokymo draugija rūpinasi kvalifikuota katecheze parapajiose.

Popiežius sakė, kad pranciškono kunigo Simono iš Lipnicos žinia tebėra aktuali net praslinkus 530 metų po jo mirties: jis pavyzdingai susiejo evangelizaciją ir krikščionišką artimo meilę, rūpinosi vargšais, ligoniais, asmeniškai slaugė užsikrėtusiuosius maru, dėl to pats užsikrėtė ir mirė. Popiežius kvietė jam patikėti globoti „ypač tuos, kurie kenčia dėl skurdo, ligų, vienvėsių ir socialinio neteisingumo“. Popiežius apibūdino naują lenkų šventąjį: „Jis buvo kupinas gailėstingosios meilės, kurios sėmėsi iš Eucharistijos, nesibodėjo pagelbėti užkrečiamomis ligomis segantiems ligoniams, ir ši pagalba nulėmė jo mirtį.“ Popiežius ragino šv. Simoną užtarimu prašyti malonės ištvėringai ir veikliai mylėti Kristų ir brolius.

Olandų pasionistas tėvas Karolis Houben darbuodamas Anglijoje ir Airijoje pavyzdingai siejo krikščioniškąjį skelbimą ir artimo meilę. Šv. Karolis, ypač maldingai žvelgęs į Nukryžiuotąjį Kristų, „gėrė gyvojo vandens sroves iš jo šono“ ir mokėjo atpažinti Kristaus veidą ligoje ir kančioje.

Popiežius sakė, kad prancūzų šventoji Marija Eugeniya Milleret, įkurdama besirūpinančią švietimu vienuolija, svariai pasitarnavo Bažnyčiai ir visuomenei. Pasak jo, naujoji šventoji mums pirmiausia priimena Eucharistijos reikšmę dvasiniame krikščioniškajame gyvenime. Ji suvokė intelektualinio, moralinio ir dvasinio jaunosios kartos, ypač mergaičių, ugdymo svarbą, kad jos savo ruožtu suaugusios galėtų būti visiškai atsakingos už savo šeimas, taip pat galėtų dalyvauti visuomenės ir Bažnyčios gyvenime. Šventosios Marijos Eugenijos pavyzdys gali būti paskata perteikti šiandienos jaunimui moralines ir dvasines vertybes.

Dvi valandas užtrukusių kanonizacijos Mišių pabaigoje Benediktas XVI padėkojo tikintiesiems už jų kantrybę išveriant lietų. Pasak jo, lietus yra dovana, už kurią reikia dėkoti. Prieš Angelo maldą jis pasveikino dalyvius įvairiomis kalbomis. Šv. Petro aikštė iškilmių metu tapo ištisine skėčių jūra. Šventasis Tėvas atkreipė dėmesį į įvairiopa, bet neišsemiamą šventųjų pasirodymą Dievo tautoje amžių būvyje. Šventasis Tėvas sakė: „Dievo išmintį matome visatoje, jos gaivalų įvairovėje ir grožyje, tačiau jos šedevras yra šventieji.“

Benediktas XVI: nuolankiai priimti Bažnyčios silpnybes

(KAP, KAI) Gegužės 30 d., trečiądienio bendrosios audiencijos metu, popiežius tęsė savo apmąstymus apie ankstyvosios krikščionybės iškiliąsias figūras. Jis įvertino Šiaurės Afrikos teologo Tertulijono nuopelnus. Tertulijonas (150–230) buvo pirmasis krikščionių teologas, rašęs lotyniškai, jo dėka išsiplėtojo bažnytinė lotynų kalba. Jis gyveno Kartaginoje (dabartinio Tuniso teritorijoje). 197 m. atsivertė į krikščionybę. Buvo didis krikščionybės apologetas, nors vėliau prisidėjo prie montanistų, skelbusių moralinį rigorizmą ir griežtą askezę. Pasak Benedikto XVI, daugelis šio teologo teiginių ir šiandien te-

bėra labai reikšmingi, nors Tertulijonas galiausiai paliko Bažnyčios bendrystę. Pasak popiežiaus, krikščioniškasis tikėjimas derinamas su žmogiškosiomis vertybėmis: tikėjimas veda šias vertybes į brandą ir suteikia joms tvirtumo. Benediktas XVI priminė, jog Tertulijonas siekė skelbti Evangelijos žinią per dialogą su savo laikmečio kultūra. Tertulijoną į krikščionybę atvedė kankinių liudijimas. Jo gyvenimo likimas yra pavyzdys, jog kankinystė, kančia ir tiesos troškimas galiausiai yra stipresni už totalitarinių režimų smurtą.

Metams bėgant Tertulijonas tapo vis reiklesnis krikščionių elgsenos atžvilgiu. Pasak popiežiaus, Tertulijonas visomis aplinkybėmis, net persekiojimo sąlygomis, reikalavo iš krikščionių vien tik heroizmo. Jo aštri kritika nulėmė jo izoliaciją ir galiausiai atsiskyrimą nuo Bažnyčios bendruomenės. Benediktas XVI sakė: „Ši didi asmenybės verčia mane labai susimąstyti. Didžiam teologui turėtų būti būdinga eiti drauge su Bažnyčia ir priimti jos silpnybes. Tik Dievas yra iš tikrųjų šventas, o mums visiems reikia atleidimo.“

Benediktas XVI priminė Tertulijono teiginius, kurie ir šiandien neprarado svarbos. Tertulijonas visuomet pabrėždavo, jog krikščioniui nevalia neapkęsti priešų. Šio sprendimo padarinys – smurto atsisakymas. Pasak popiežiaus, šio mokymo aktualumas ypač atsiskleidžia religijų polemikoje.

Benediktas XVI sakė, kad teologas turi nuolankiai priimti Bažnyčios, taip pat savo asmenines silpnybes ir išlikti vienybėje su Bažnyčia. Pasak Benedikto XVI, Tertulijonas yra įdomus krikščionybės pirmųjų amžių liudininkas, senosios kultūros paveldui susidūrus su Evangelijos žinia. Popiežius citavo garsųjį Tertulijono teiginį, jog žmogaus siela yra iš prigimties krikščioniška: *anima naturaliter christiana*. Tertulijonas dažnai pasitelkdavo antitezes ir paradok-

sus, pavyzdžiui, posakyje: „kankinių kraujas yra krikščionių sėkla“. Šie žodžiai, pasak Šventojo Tėvo, yra iššūkis kiekvienai totalitarinei sistemai.

Popiežius kalbėjo apie darbą

(KAP, KAI) Gegužės 26 d. popiežius susitikime su Italijos jaunųjų verslininkų draugijos atstovais kalbėjo apie „globalizaciją“ laikantis solidarumo. Globalizacijos reiškinys, viena vertus, suteikia vilties, kad naujai padalijus gamybą pasaulio mastu visos tautos galės dalyvauti plėtroje ir gerovėje. Kita vertus, globalizacija per naujas komercinių ir finansinių santykių apimtis kelia pavojų, jog nedaugeliui žmonių turėjančių drauge didėja daugelio skurdas.

Kalbėdamas jauniems verslininkams popiežius priminė katalikų socialinio mokymo principus. Jis sakė, jog didžiausias verslo turtas yra darbuotojai. Pasak Benedikto XVI, į įmonę pirmiausia dera žvelgti kaip į „asmenų bendruomenę“, kurioje turi būti gerbiamos žmonių teisės bei jų orumas. Bet kokios ūkinės veiklos tikslas yra žmogus. Benediktas XVI sakė, jog žmogaus gyvenimas ir jo vertybės visuomet turi sudaryti ūkinės veiklos principą ir tikslą. Būtina, kad darbas vėl taptų sritimi, kurioje žmogus gali įgyvendinti savo galimybes, naudodamasis savo gebėjimų ir sumanumo vaisiais. Šiuo požiūriu taip pat pilnas, kaip gero įmonės vystymosi rodiklis, įgyja ypatingą vertę. Tačiau didesnio pelno siekimas negali būti vienintelis verslo kriterijus. Visuomet dera gerbti darbuotojų žmogiškąjį orumą konkrečiais būdais. Popiežius ragino savo svečius nuolat kovoti su nedarbu ir sakė, kad ypač svarbu išlaikyti darbo vietas jaunimui. Jis priminė apie šeimos, pagrįstos santuoka, svarbą ir pabrėžė, jog „šeimos rėmimas prisideda prie visuomenės audinio atnaujinimo ir garantuoja pagrindus tikrai ekonomikos plėtrai“.

Per Sekmines popiežius priminė misijų užduotį

(KAP, KAI) Gegužės 27 d. per Sekmines vidudienio maldos metu Šv. Petro aikštėje popiežius Benediktas XVI priminė Bažnyčios misijinę užduotį. Pasak Šventojo Tėvo, nuo bibliinių Sekminių Šventoji Dvasia nesiliauja raginusi Bažnyčią „eiti į pasaulio gatves“. Pasak jo, Romos miestas, kur baigiasi *Apaštalų darbų* pasakojimas, „konkrečiai įvardija katalikiškumą ir misijinį siuntimą“. Popiežius sakė, kad Roma išreiškia ištikimybę krikščionybės ištakoms, taip pat visų laikų ir kultūrų Bažnyčiai. Bažnyčia panašiai kaip apaštalų bendruomenė turi būti susivienijusi maldoje – „viena širdis ir viena siela“. Bažnyčios šventumas grindžiamas ne jos nuopelnais, bet kreipimusi į Kristų. Bažnyčia yra katalikiška, kadangi skelbia Evangeliją visoms tautoms. Bažnyčia saugo apaštalų mokymą nenutrūkstama vyskupų įpėdinyste.

Pasaulio misijų diena

(KAP) Gegužės 29 d. buvo paskelbta popiežiaus Benedikto XVI žinia Pasaulio misijų sekmadienio proga. Šiomet švęsimam spalio 21 d. Pasaulio misijų sekmadieniui parinkta tema „Visos Bažnyčios visam pasauliui“. Pasak popiežiaus Benedikto XVI, misija išlieka pirmajai svarbos Bažnyčios užduotis. Evangelijos skelbimas yra pirmutinė tarnystė, kurią Bažnyčia turi atlikti šiandienos žmonėms. Popiežius ragina katalikus pasauliečius imtis atsakingo vaidmens ir bendros atsakomybės vykdant misijas. Savo žinioje Benediktas XVI pabrėžia, jog dėl plintančios sekuliarizacijos, šeimos krizės, kunigystės pašaukimų mažėjimo ir dvasininkijos senėjimo Vakarų šalių vietos Bažnyčioms gresia pavojus užsisklęsti ir „žvelgti į ateitį su mažesne viltimi“. Žvelgdamas į augančias jaunas vietas Bažnyčias popiežius išreiškė viltį, kad intensyvės senųjų ir jaunųjų Bažnyčių tarpusavio parama, „keitimasis dovanomis“. Popiežius priminė visiems pakrikštytiesiems visuotinę Kristaus užduotį skelbti jo Karalystę iki pasaulio pakraščiu. Jis ragino ypač jaunuolius būti pasirėngusius misijoms, taip pat kreipėsi į vienuolynus ir visus katalikus ragindamas melstis misijų ir pašaukimų intencija. Pasak popiežiaus, tikinčiųjų Dievo meilė galima išmatuoti jų ryžtu evangelizuoti.

Kardinolas Bertone pabrėžė, jog paskelbtos visos Fatimos paslaptys

(KAI) Fatimos apsireiškimų devyniasdešimtmečio proga Italijoje išleista kardinolo Tarcisio Bertone knyga „Paskutinioji Fatimos regėtoja“, kurioje rašoma apie vieną iš trijų regėtojų, 2005 m. mirusią ses. Liuciją dos Santos, ir Mergelės Marijos apsireiškimų aplinkybes. Savo artimiausio bendradarbio knygai įžangą parašė popiežius Benediktas XVI. Popiežius patvirtino, jog 2000 m., kai buvo nutarta paskelbti trečiąją Fatimos paslaptį, jis pats, būdamas Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas, redagavo teologinį komentarą. Dabartinis Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone buvo Tikėjimo mokymo kongregacijos sekretorius tuo metu, kai tai kongregacijai vadovavo kardinolas Josephas Ratzingeris. Kardinolas Tarcisio Bertone ta proga davė interviu Vatikano radijui, taip pat dalyvavo italų visuomeninės televizijos *Rai Uno* programoje. Kardinolas Bertone polemizavo su tais, kurie ieško naujų sensacijų ir bando atmesti Vatikano II Susirinkimo reformas, tikindami, esą Bažnyčia nepaskelbė viso Fatimos pranešimo. Kardinolas pirmą kartą viešai parodė vokus, kuriuose saugomos Fatimos paslaptys ir pateikė sesers Liucijos nuomonę. Prieš septynerius metus vienuolė jam sakiusi, jog paskelbus trečiąją Fatimos paslaptį neliko nieko paslėpta. Įvyko visa, kas joje buvo numatyta. Kardinolas televizijos programoje paragino gyventi pagal Dievo Motinos nurodymus.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKCIINĖ KOMISIJA

Pirmininkas

arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ

vysk. Jonas Kauneckas

mons. Artūras Jagelavičius

kun. Leonas Povilas Zaremba SJ

kun. Lionginas Virbalas SJ

kun. Kęstutis Rugevičius

Vyskupijų atstovai:

kun. Arūnas Poniškaitis

kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas

Violeta Micevičiūtė

Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda

Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius

kun. Saulius Stumbra / Klaipėda

Laima Žimkienė / Šiauliai

Inesė Ratnikaitė / Šiauliai

kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5

LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853

Platinimo tarnyba: 322 776

Faksas: 323 853

El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“

Studentų 48a

LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“